

flor de card

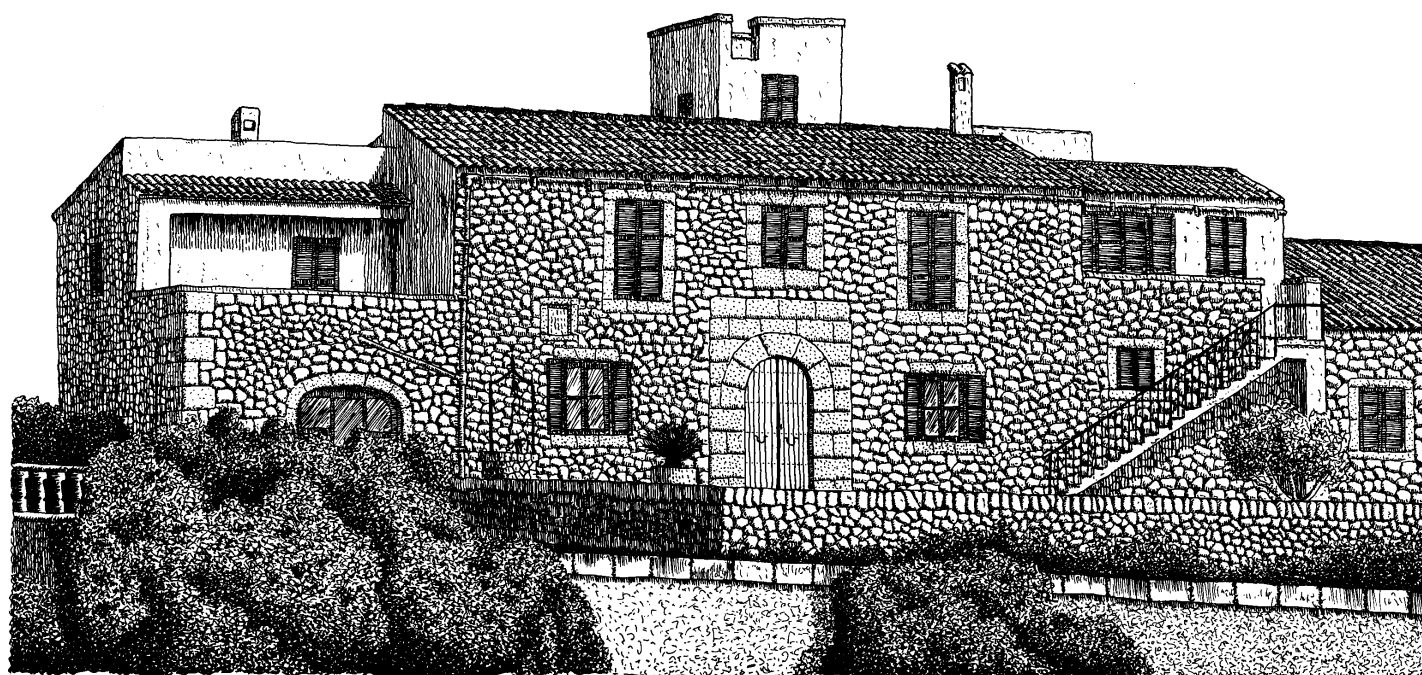

Sant Llorenç des Cardassar * Juliol del 2007 * núm. 350

1972-2007
FLOR DE CARDASSAR

En aquest número:

- * Reflexions sobre l'esquerra, a cura de Pau Quina
- * Entrevistes: -Ignasi Umbert a Àngel Reigadas, l'ex-rector
-Josep Cortès i Antònia Galmés a Olga López
-Els Quines a Jens Uder, sobre els parcs eòlics
- * Els xeremiers visiten Aquitània, a França
- * Sant Llorenç i el tren, per Joan Llull
- * Josep Cortès fa la seva crònica informal del ple
- * Es constitueix una delegació de l'Obra Cultural Balear a Sant Llorenç
- * El manifest de Guillem Ferrer, per Guillem Pont
- * Naomi Galmés aconsegueix el campionat d'Espanya de gimnàstica artística
- * La cara i la creu dels serveis públics, segons Pere J. Santandreu
- * Ignasi Umbert escriu sobre els 50 anys d'Es Moleter
- * "Sant Llorenç solidari" organitza un sopar per al centre de salut de Tavapy
- * A més de les seccions fixes habituals

Son Foradat

Traves als carrers

Més que les estadístiques d'accidents o l'amenaça de perdre punts, possiblement hagin estat els *coixins* dels carrers d'Artà i Son Servera els qui hagin provocat més controvèrsia entre els conductors locals. Primer, perquè quan els posaren i encara no estaven senyalitzats provocaren més d'un ensurt; després, perquè llevaren els del segon carrer i deixaren els del primer. Segons la nostra opinió, ni la mesura d'aquests *coixins* ni la senyalització dels dos carrers -que ja no són carreteres perquè s'hi pot aparcar- han estat les més adequades per solucionar el problema dels conductors que no volen utilitzar la variant, sobretot els d'Artà. Entenem que tot això són impediments o traves per fer veure als externs que els resultaria més pràctic no passar pel poble i, per tant, consideram que la intenció és bona, però el resultat no ho és tant.

Amb les retxes antigues pintades de negre -que a contrallum brillen com si les acabassin de pintar- i les noves fent esses, els conductors s'exposen a tenir un accident, quant i més si els vehicles més grossos no caben dins el seu carril i han d'envair l'altre o pujar damunt l'empedrat a l'hora d'aparcar. A més, no hagués resultat més lògic aparcar mig any a cada costat, com a la resta del poble? Per què unes cases han de tenir sempre cotxes davant caseva i les altres han de patir els esquitxos dels vehicles els dies de pluja? Desconeixem si aquest sistema també s'ha aplicat a altres pobles, però nosaltres no l'hem vist enlloc.

Quant als *coixins*, sí que n'hem vist gairebé pertot, però no tan elevats com els d'aquí, que són impossibles de superar suaument si el vehicle va a la velocitat permesa de 40 km/h. Un dels més perillosos, perquè no es destria a la suficient distància, és el de la costa de la senyora Rosa, al carrer Mossèn Galmés, ja que l'han situat ben damunt el canvi de rasant, augmentant així el perill per als conductors que no el coneixen.

Probablement aquesta situació s'hauria pogut evitar si s'hagués seguit el projecte inicial de la variant, que no contemplava tantes rotondes i obligava a fer un estop als qui havien d'entrar al poble, però això ja no és possible i s'hauran de cercar altres tipus de solucions.

No som nosaltres el qui hem de cercar aquestes solucions, però no estaria malament observar el que han fet per altres indrets: semàfors, ràdars, multes, preferència als carrers transversals o, per què no? limitació de pas als no residents, com fan a molts carrers peatonals, cercant sortides per als camions de càrrega. El que no sembla lògic és que els dos carrers més amples del poble s'hagin convertit en els més perillosos i complicats per mor d'una desencertada senyalització.

Vacances

Com ve essent habitual, a començaments de setembre no sortirà Flor de Card, ja que els col·laboradors també es mereixen un petit descans. Tornareu tenir la revista, per tant, a principis d'octubre, amb la informació corresponent als dos darrers mesos d'estiu.

Des d'aquí, l'equip de redacció, en nom dels col·laboradors, us vol desitjar que passeu unes bones festes de Sant Llorenç i de la Mare de Déu. Molts d'anys!

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca)

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36

Correu electrònic: flordecad@premsaforana.cat

Telèfon: 971 569119

Publicitat: Ignasi Umbert: 670 355462

Juliol del 2007 - Número 350

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Associació cultural Flor de Card

Imprimeix: Gràfiques Muntaner (Manacor)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: Felip Forteza

Antònia Galmés

Guillem Quina

Joan Santandreu

Guillem Soler

Ignasi Umbert

Col·laboren

Josep Cortès	Son Foradat	Portada
	Tal dia com avui	13
	Crònica informal	14
	Glosa sobre els mòbils	23
	Memòria històrica	32
Pau Quina	Reflexions sobre l'esquerra	3
	Esports	24
Ignasi Umbert	Àngel Reigadas, l'ex-rector	4
	50 anys d'Es Moleter	21
Toni Genovart	Xeremiers a Uzeste	6
Redacció	Diversos	7
	Constitució de l'OCB	15
	Els parcs eòlics	20
Cortès/Galmés	Olga López	8
Joan Lluís	Tornarà el tren	12
Guillem Pont	Guillem Ferrer	16
Maria Bel Pont	Naomi Galmés	17
Pere Santandreu	Els serveis públics	18
Quina i Quina	Jens Uder	19
Francesca Sanxo	Nota del Parlament	22
Nicolau/Simonet	Demografia	23
Maria Galmés	Un món de cultures	25
S. Llorenç solidari	Sopar per Tavapy	26
Margalida Fiol	Pàgina infantil	27
Crom el Nòrdic	Osset de peluix	28
Joan Roig	Tertúlia de cafè	30
Xesc Umbert	El temps de juliol	31
Bel Nicolau	Comptabilitat	
	Distribució	

Nota: Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors. De l'Editorial se'n fa responsable el Consell de redacció.

Reflexions sobre l'esquerra

Pau Quina

Molts dels meus lectors hauran notat que som bastant polític, i més concretament d'esquerres ("roig" em diran amb mala baba alguns, però amb l'edat que tenc crec que aquesta etiqueta ja em queda un poc desfasada). Per això aquest mes m'ha fet ganes fer una petita anàlisi d'aquest concepte tan complicat i que engloba tantes coses anomenat "esquerra".

Primer de tot esmentaré què diu el diccionari sobre el tema. Hi he trobat coses curioses com "grup polític d'idees renovadores i avançades"; "revolucionaris que aposten per un canvi immediat"; "contraris a l'immobilisme de la societat"; i fins i tot "col·lectivitat que guarda menys respecte per les tradicions del país". Totes aquestes definicions ens serveixen per tenir una idea més o manco orientadora d'allò què és l'esquerra, però es queda en la superfície, sense aprofundir a bastament. A part, vull apuntar que alguna de les definicions és discutible, sobretot la darrera, ja que no crec que els esquerrans faltin al respecte a cap tradició. Una altra cosa és que intentin modificar (no eliminar ni faltar al respecte) aquelles que han quedat anacròniques: el concepte del matrimoni i la família, el paper de la dona dins la societat... Cadascú que ja opini a la seva intimitat si ho han fet de manera encertada o no. Jo aquí ja no m'hi fic.

Històricament s'ha relacionat l'esquerra amb moltes coses: comunistes, rojos, socialistes, bolxevics... Tots són branques d'una mateixa cosa, però algunes són més radicals i d'altres no tant. Allò que no s'ha de fer mai és caure en l'error de posar-los tots dins el mateix sac ja que aquest fet seria tan erroni

com dir que tots els de dretes són feixistes. De fet, per posar un exemple, es pot ser esquerrà i no estar d'acord amb el sistema comunista. Aclarit això, jo diria que el concepte general d'esquerrà es refereix a aquella persona que dóna suport a idees noves que poden beneficiar la societat, sense importar-li que la seva aplicació pugui afectar el model establert que tant de temps s'ha mantingut (per exemple el matrimoni i la família tenien una forma concreta des de feia molt fins que els esquerrans van decidir canviar-la). És a dir, posen les reformes per davant de l'anomenada tradició, si consideren que aquestes poden beneficiar el conjunt de la societat. Això sovint molesta algunes persones perquè quan ens avesam a una cosa és difícil fer-nos-la canviar. Això em fa pensar que som un poc muls. Ara bé, passat un temps ens hi tornam acostumar (i si no, basta veure el divorci, antany tan criticat i ara usat amb una freqüència que espanta).

Un altre objectiu de l'esquerra és intentar aconseguir una societat més igualitària sense tanta diferència entre rics i pobres. Això damunt el paper queda molt bonic, però fer-lo realitat és una mica més complicat, almenys en les societats capitalistes com la nostra. Segurament per això molts votants esquerrans sovint queden decebuts amb el seu partit polític quan els toca governar. I és que així com està el món és molt difícil aplicar lleis econòmiques igualitàries (és com anar a contracorrent). Cal recordar que tenim una societat dominada

per grans empresaris que guanyen fortunes incalculables a base de tenir un munt de treballadors a les seves ordres a canvi d'un sou baix, i en aquest context és difícil que arribi un Govern exigint igualtat entre els ciutadans. En poques paraules, els grans capos empresaris se'ls menjarien (basta veure com ha reaccionat Repsol davant les mesures que ha aplicat Evo Morales a Bolívia). Sí que és vera que es fan petites accions destinades a aconseguir més igualtat (la llei de paritat, la llei d'immigració, la llei de l'habitatge...), però tot a petita escala. Per veure grans "accions igualitàries" (per anomenar-les de qualche manera) ens haurem de marxar a societats no capitalistes com Cuba o Veneçuela. Aquí sí que se'n poden fer, perquè no hi ha grans empreses que dominin el país. El problema és que qui el controla són dictadors (Fidel Castro) o amenaçadors de la llibertat d'expressió (Hugo Chávez), la qual cosa tampoc soluciona res. En resum, es demostra que com més capitalista i ric és un país, menys l'esquerra pot actuar de manera ferma. Basta mirar Estats Units que no saben ni què és (els demòcrates, que són els més progressistes, a Espanya només serien el PP) o l'Estat espanyol, on Esquerra Unida de cada vegada té menys vots i el PSOE és quasi de centre. En canvi, a països més pobres, on el capitalisme no existeix o té menys força, sí que hi ha una esquerra més decidida que pot aplicar reformes més extremes: Veneçuela, Cuba, Bolívia... Una altra cosa és que aquesta radicalitat esquerrana sigui beneficiosa o no.

I aquesta, més o manco, és la percepció que tenc de l'esquerra. Però, clar, cadascú deu tenir la seva. I és que les opinions són com els culs: cadascú té el seu.

Frase del mes: "Entre el comunisme i el capitalisme hi ha una diferència. En el comunisme si algú et pega una coça al cul encara has d'aplaudir, mentre que en el capitalisme almenys pots cridar per queixar-te". (Reinaldo Arenas, poeta homosexual cubà perseguit pel règim de Fidel Castro).

Comiat d'Àngel Reigades com a rector de Sant Llorenç

Fa quatre anys -més o manco- que el nostre rector Àngel Reigades es va fer càrrec de la parròquia llorencina, si bé abans ja havia treballat durant dos anys com a vicari amb don Joan Font. A rel d'haver-se fet càrrec de la nostra parròquia li férem una mica d'entrevista per donar-lo a conèixer i, al mateix temps, saber quins eren els seus objectius; ara el tornem entrevistar, ja que fa alguns dies ens va anunciar el seu acomiadament com a rector llorencí.

F.C.: Àngel, ens hem assabentat que deixes la nostra parròquia i que el teu proper destí és la Ciutat Eterna per preparar-te per a fer carrera eclesiàstica. Què hi ha de ver d'això? Si és així, pot ésser qualche dia et veurem amb el birret lila o el vermell al front de la nostra Diòcesi?

Àngel: No, és simplement que des de fa molts d'anys la Diòcesi de Mallorca envia a Roma alguns preveres a rebre una formació més profunda i especialitzada en algun tema de teologia o pastoral. En el meu cas, he d'anar a estudiar teologia moral amb especialització en moral social i pensament social cristiana. És molt important que els capellans tinguem una formació adequada i sòlida per afrontar els reptes dels temps actuals.

F.C.: Bé, Àngel, no facem elucubracions de futur perquè, com sabem tots, això depèn tant sols del Papa i aquest moltes vegades guarda les coses dins el seu cor i només les sap ell, o sia "in pectore", és a dir, que no se saben fins que estan fetes. En llenguatge polític dirien "política

de fets consumats".

Si no ho record malament, et feres càrrec de la nostra parròquia ara fa quatre anys, si bé havies estat dos anys de vicari amb D. Joan Font, per la qual cosa hauràs estat a Sant Llorenç sis anys. Com et va rebre la feligresia llorencina? Creus que sis anys són prou temps per a conèixer la realitat religiosa del poble?

Àngel: Des del primer dia, ara fa sis anys m'he sentit molt ben acollit en el poble. Em va ajudar molt el recolzament i bona acollida de l'anterior rector, D. Joan Font i de les seva germana, Magdalena, dues persones extraordinàries que han fet tant per la parròquia i a qui estic profundament agraït. A partir del moment en què vaig començar a ésser rector del poble, compaginant amb altres responsabilitats en els pobles veïnats, sempre he trobat molt de recolzament, comprensió i col·laboració en els feligresos de Sant Llorenç. És ver que sis anys no són molts, però ja en duc bons records, i he compartit molts de bons moments.

F.C.: Has aconseguit els objectius que t'havies proposat quan et feres càrrec de la parròquia? O penses que, tal com es viu avui dia la religió, la Fe en Jesucrist és molt feble, que la religió

ja no és part important o el que menys preocupa als cristians llorencins d'avui i que la pràctica religiosa ja és cosa del passat? Creus que la pràctica religiosa dels llorencins ha disminuït durant aquests sis anys que has estat al front de la parròquia llorencina o, pel contrari, creus que la situació ha millorat durant aquests darrers anys?

Àngel: Sant Llorenç es un poble d'una religiositat viva i profunda, com he pogut comprovar en molts moments: s'ha de destacar i valorar que molta gent queda a missa en els funerals; que hi ha bastant assistència a les misses dominicals, la intensa i admirable devoció per a la Mare de Déu Trobada; la seriositat i qualitat dels actes de Setmana Santa, la revitalització de la processó del Corpus, amb un esforç col·lectiu d'ornamentació dels carrers en honor a l'Eucaristia que a mi personalment, els darrers any m'ha emocionat vivament. Així podria dir amb molts altres detalls dels quals són testimoni directe que expressen que la fe en Jesucrist a dins Sant Llorenç no va a menys, sinó que es manté i que inclòs va a més cada dia. Don moltes gràcies a Déu per això i voldria haver col·laborat a fer-ho possible, tot i demanant perdó pels moments en què no he estat suficientment bon testimoni de l'Evangelí que predic.

F. C.: Com has viscut aquest canvi o, si tan vols, abandó, bàsicament de la joventut, de la pràctica religiosa, on la seva assistència es limita als actes merament socials: nocces, bateigs, funerals i a les tres o quatre festes majors del poble: Nadal, Pasqua, Sant Llorenç o la Mare de Déu Trobada?

Àngel: Els joves del nostre poble tenen molts de valors, i en molts d'ells, més dels que ens imaginem, hi ha una experiència molt viva i seriosa de fe en Déu i en Jesucrist. Molts llegeixen i admiren els Evangelis, però hi ha una certa desconfiança en l'Església com

institució. M'agradaria molt que descobrissin en l'Església una comunitat viva, amb valors i defectes però que fa present i actual en el món el rostre de Crist i el seu missatge i vol acollir a cada persona humana perquè descobreixi el sentit de la vida i la dignitat de fills de Déu. Des de la parròquia volem fer tot el possible per acostar-nos al món dels joves i col·laborar a la seva educació en valors. Cal destacar, entre altres iniciatives, que des de fa sis anys oferim uns campanyes que han estat una bona plataforma educativa oferta als infants i joves.

F.C.: Has trobat sempre el recolzament i la col·laboració dels feligresos llorencins a l'hora de dur a la pràctica les iniciatives per a tu plantejades?

Àngel: He trobat molt de recolzament i col·laboració en tots els àmbits de la vida parroquial. Des d'aquí vull donar les gràcies de tot cor als grups parroquials, catequistes, coro, grups de neteja i ornamentació del temple, grups de lectors i ministres extraordinaris de l'Eucaristia, confraries de Setmana Santa, escolania, religioses franciscanes i tants d'altres col·laboradors.

F.C.: Què és el que més t'ha satisfet del teu pas per a la nostra parròquia?

Àngel: Al llarg d'aquests anys he pogut créixer com a persona i com a capellà. Vaig arribar fa sis anys amb 29 i amb 33 vaig assumir el càrrec de rector de Sant Llorenç, Son Carrió, S'Illot i Sa Coma, lo qual va suposar per a mi un fort repte, una responsabilitat, molta de feina i passar pena. Cal dir que he comptat amb la gran ajuda de don Artur, don Toni i don Llorenç, preveres a qui agraeixo molt la seva col·laboració i recolzament que m'han donat en tot moment. Per a mi tot això ha estat una experiència molt satisfactòria.

F.C.: I amb les autoritats municipals i les diferents entitats socials del poble, com t'has duit, perquè pel futbol no t'hi he vist cap vegada? O és que el bisbe vos dóna tanta feina que no teniu ni un moment de relaxament? Perquè això d'haver de supervisar i moltes vegades també treballar en diverses parròquies a la vegada fa que no sobri massa temps per a l'entreteniment.

Àngel: Don moltes gràcies a les autoritats municipals i a totes les entitats del poble perquè sempre han col·laborat, recolzat i ajudat a la parròquia, especialment en l'elaboració del programa de les festes de la Mare de Déu Trobada, però també al llarg de l'any en altres moments. Crec que hi hagut bon enteniment, harmonia i col·laboració mútua. Respecte al fet de treballar a moltes parròquies, és ver que em fa estar molt ocupat però reconec que tinc bons col·laboradors.

I ara dues preguntes fora de context:

F.C.: Creus que és possible un retorn a la pràctica religiosa com abans i, no com està passant a alguns països d'Amèrica, on l'Església Catòlica ha de fer front a innumerables sectes pseudo religioses?

Àngel: És precisament a Amèrica Llatina, a Àfrica i a Àsia on l'Església Catòlica té més vitalitat, més participació i més vocacions. En canvi a Europa, el cristianisme té manco força. És necessària una nova evangelització, fonamentalment i a rel de la seva identitat, de les seves tradicions i de la cultura occidental.

F.C.: Creus, Àngel, que el llarg papat de Joan Pau II hagi pogut ésser una mica el lastre per dur endavant algunes de les conclusions del Vaticà II?

Àngel: El papa Joan Pau II ha estat un papa missioner, valent en les seves conviccions i en l'anunci de l'Evangeli com a bona notícia per a l'home i la dona actuals. Va suscitar l'admiració i l'entusiasme en molts de joves i els seus funerals donaren testimoni de l'apreci dels catòlics per la seva figura, que ha estat qualificada de "Magne". Va ésser un papa esforçat a l'aplicació del Concili Vaticà II, com ho demostra la quantitat de sínodes de bisbes realitzats durant el seu pontificat i la quantitat dels seus escrits, encíclics que s'han de llegir en profunditat.

F.C.: Bé Àngel, podríem parlar molt de temps, com ho hem fet tu i jo altres vegades, però l'espai del que dispoixo sembla que ja m'he passat, però quan tornis de Roma, i si vénis a Sant Llorenç qualche vegada a visitar el poble que t'ha acollit durant aquests sis

anys que has estat amb nosaltres, tornarem a fer la xerradeta. Et desitjo el millor i si arribes a cardenal sempre podré dir que "jo el vaig entrevistar per a Flor de Card quan encara no era més que un capellà de poble", i jo sempre he dit que aquests són els millors representats de Crist i més fidels, i els que representen millor el seu missatge i de manera més clara, amb la seva dedicació total als feligresos, com fan els bons pastors amb les seves ovelles.

Si vols afegir alguna cosa o acomiadar-te dels llorencins a través de Flor de Card, el full blanc és teu.

Àngel: Gràcies, llorencins pels bons moments que he viscut amb vosaltres, gràcies per tants de bons detalls d'estimació i apreciació que heu tingut amb mi, gràcies pel vostre testimoni de fe, gràcies sobretot als majors i als malalts que m'heu donat testimoni de fe i d'esperança en Déu, a vegades enmig de patiment. Gràcies per tot.

Flor de Card et desitja el millor per al futur i t'agraeix la disponibilitat que sempre has tingut durant aquests sis anys que has estat amb nosaltres. Adéu sia i bon viatge pels camins de la vida i, si Déu ho vol, algun dia ens puguem tornar a trobar i compartir d'alguna manera les teves experiències, especialment les romanes. Així sia.

Ignasi Umbert

Xeremies i xeremiers a Uzeste (França)

Toni Genovart

El passat dia 27 de maig, amb el grup de "Xeremiers des Puig de Sa Font"- anàrem convidats a sonar *ses xeremies* a un petit poble francès anomenat Uzeste.

Es tracta d'un poblet d'uns 450 habitants situat dins la província anomenada Gironde, a Aquitània, al sud-oest de França, a uns 40km de Bordeus. Ateràrem a l'aeroport d'aquesta preciosa ciutat a mitjan dematí i ens conduïren de seguida cap al nostre destí: Uzeste.

A mesura que ens anàvem atracant al poblet, la natura ens envoltava d'una verdor exuberant. Curiosament, aquella regió és coneguda com "la regió dels pins gegants". I tant que li feia honor a tal descripció! Uns arbres i uns pins altíssims, i el sòl semblava encatifat de falgueres. Aus de totes dimensions i colors. Animals i animalons. En fi, una naturalesa abundant i generosa envoltava aquell poblet habitat per unes persones que, en consonància amb el seu entorn, també eren amables i generoses.

Arribats a poble, el que més destacava era una enorme i majestuosa església, l'església col·legiata d'Uzeste,

Fira d'Uzeste

on hi ha enterrat el Papa Clement V, mort l'any 1314, el qual ha passat a la història per haver suprimit l'Ordre dels Templaris i per haver traslladat la seu papal de Roma a Avinyó.

Des d'un primer moment ens feren sentir com si fóssim a ca nostra. Acabàvem d'arribar per sonar *ses xeremies* a la fira d'un poble molt llunyà, però no ens sentíem gens estranys.

Amb qui no ens vàrem entendre gaire fou amb el temps (i qui és que s'hi entén, amb aquest!). El dia que arribàrem, un divendres, feia una calor i un xaloc sufocant! Al dia següent, dissabte, es tapà el sol, començà a ploure i a fer fred. El diumenge, dia oficial de la fira, almanco va fer un matí tranquil i tot esdevingué amb normalitat. Però després del migdia, més aigua i més fred. Semblava que estaven al febrer! Però, malgrat les malmenades meteorològiques, fou una fira realment preciosa.

Dins el caire cultural d'aquests dies, caldria destacar la presència de la seva cornamusa anomenada "Boha" (es diu *boà*).

Es tracta d'una petita xeremia pròpia d'aquelles contrades i que consta d'un petit sac de pell, un bufador i, curiosament, el grall i la trompa (només una) estan units i tenen les mateixes (i petites) dimensions. El seu so és més suau i amable que el de la nostra xeremia, la qual hi contrasta pel seu so més brillant i alegre.

Inoblidable el concert que fèrem dins l'església (defora hi plovia) juntament amb els components de la "Big Boha Band", un grup d'una dotzena de músics que, com indica el seu nom, eren una agrupació de "Bohas" acompanyats de percussió. Més que un concert va ser, com ho varen dir ells (en castellà), "un mano a mano"; o sigui, ells tocaven una cançó i nosaltres una altra.

El diumenge, durant el cercavila, s'atraca a nosaltres un francès que, segons ens explicà, era fill d'un emigrant sollerí. Aquest home recordava que a la seva infantesa, a l'estiu, anava a Sóller amb tota la família i durant les festes sentia sonar *ses xeremies*. Quan s'assabentà que hi havia xeremies a Uzeste hi va venir de seguida. Li sonàrem una jota i n'Antònia i en Tomeu la ballaren. Aquell bon home s'emocionà

En Pep Manel sonant una Boha

molt.

Altres agradables anècdotes ens passaren, però, no hi ha prou espai per contar-les totes. Només dir que la gent mostrà un gran interès per *aquell grup de xeremiers venguts des de Mallorca*.

Ja el capvespre, férem el segon "mano a mano" amb els de la "Big Boha Band" fou a dins la sala d'actes del poble, amb ball popular inclòs (a fora seguia plovent). La gent del poble ballava al so de la "Boha", però també sortiren a ballar amb les nostres cançons!

Després començà el seu ball obert de debò, amb un grup de música que per aquí anomenem celta; fou molt interessant veure aquell tipus de ball, elegant i animós, molt diferent al nostre. En Pep, n'Antònia i en Tomeu s'animaren a sortir a ballar amb ells; aquella bona gent els animaren a seguir la coreografia d'aquells balls que ens semblaven quasi cortesans. I de debò que es lluiïren!

Després del ball vengueren els comiats. Tothom es volgué acomiadar de nosaltres. Fou molt emotiu.

Amb el grup Big Boha Band

El dia següent, el dilluns, de bon matí, abandonàvem aquell petit i entrançable poble camí de l'aeroport. Tornàvem a cases.

Des de l'avió ens va semblar

veure, allà lluny, un bosc de pins gegants. S'anaven fent petits a la vista, però no al nostre cor.

Toni Genovart

Diversos

SANT JOAN PELUT

Dia 12 de juliol, a la biblioteca, es va presentar l'estudi que Toni Gomila i Albert Carvajal han elaborat sobre la figura de sant Joan Pelut.

Segons els autors, aquest ball ja només es balla a Sant Llorenç, Felanitx i Pollença i la poca documentació que se'n conserva l'han trobada en aquest darrer poble i a Ciutat.

TALLER DE MEMÒRIA

L'equip de Vellea i família torna a posar en marxa els tallers d'Estimulació cognitiva i habilitats socials per a persones majors de 60 anys. El taller comptarà de 16 sessions: 10 d'entrenament de memòria i 6 d'habilitats, que es faran intercaladament, a una sessió per setmana, d'una hora de duració.

Es pretén realitzar exercicis que ajudin a mantenir la memòria activa i a evitar els descuits més freqüents de la vida quotidiana. Així mateix, les sessions d'habilitats socials pretenen esser un ajut en les relacions interpersonals de la gent gran, intentant millorar la seva autoestima i benestar social.

Inscripcions: de l'1 al 28 de setembre als Serveis socials de l'Ajuntament.
Inici: Octubre de 2007

MARGALIDA FULLANA

El dia 10 de juliol, mentre s'entrenava pel campionat d'Europa, a Turquia, la llorencina Margalida Fullana va caure i es va rompre el radi de la mà dreta. La caiguda també impedí a la nostra ciclista, de 35 anys, optar al seu desè campionat d'Espanya, que se celebrà el passat 22 de juliol a Rmales, Cantàbria.

L'accident es va produir en una zona arenosa, quan la bicicleta li quedà clavada i li provocà la caiguda. En posar la mà dreta enterra per amortiguar el cop, es va fracturar l'os, en una ruptura neta que necessitarà d'algun temps de repòs.

Sortosament ja se l'ha vista entrenant pels voltants de Sant Llorenç, en una recuperació que esperam que sigui curta.

Olga López, traductora de la llengua de signes

Olga López és una catalana afincada a Menorca que des de fa alguns anys ocupa el càrrec de traductora a la llengua de signes al Parlament de les Illes Balears. Per esser, la llengua de signes, poc coneguda entre la majoria de la gent, hem cregut oportú fer-li una entrevista per als lectors de Flor de Card.

Qué és el llenguatge de signes?

La llengua -no llenguatge- de signes és la llengua que utilitza un grup de persones que són sordes i que, a més a més, han perdut l'audició de molt petites o han nascut sordes i no tenen prou reste auditiu com per aprofitar audífons i aparells que els puguin ajudar a comprendre la llengua parlada.

La gent normalment els diu sords-muds...

Això és una tradició antiga. Abans no els motivaven i, en no sentir la seva pròpia veu, comporta tot un procés de rehabilitació de logopèdia que fa que pugin anar articulant...

La falta de capacitat no és per xerrar, idò, sinó per sentir-hi?

La falta de capacitat és per sentir, la veu la tenen i les cordes vocals funcionen perfectament; el problema és motivar-los i fer tota la feina de rehabilitació de l'audició del llenguatge, ja que no se senten a ells mateixos. És tot un procés de rehabilitació que ara es fa més, però antigament no es feia tant i comportava que no s'entenguessin. Es deia que eren muts perquè no s'entenia com articulaven la veu, però ara hi ha tècniques perquè ho puguin aconseguir.

Com s'estructura aquesta llengua,

és a base de síl·labes, paraules, imatges, signes... Com funciona això?

Seria un poc l'equivalent a signe/paraula, el que passa és que també té expressions pròpies i una estructuració completament diferent a les llengües orals, ja que aquestes són freqüencials, paraula rera paraula i el llenguatge de signes empra més d'un articulador que són les dues mans, empra l'espai, el localitzar la imatge amb l'espai i és a l'espai on s'estructura.

El fet que les mans estiguin a un lloc o a un altre significa una cosa diferent?

Sí, exactament, perquè els signes no només són davant el cos sinó que es poden fer a un costat, més a l'esquerra o més a la dreta, localitzant les persones, o el temps, o el lloc, per anar i venir, per col·locar les preposicions per exemple, a on vas, d'on vén...

Aquesta llengua té preposicions, substantius, adjectius... igual que la llengua que coneixem nosaltres?

Sí, per això començava jo dient que era la llengua de signes i no el llenguatge de signes. Estan reconegudes perquè tenen una estructura gramatical

i sintàctica pròpia i que no té, a més, una limitació a l'hora d'expressar qualsevol idea o cosa. Sí que és ver que en temes molt específics i molt tècnics hi ha manca de vocabulari, però probablement sigui perquè els sords encara no han arribat a ser un grup de metges que puguin debatre entre ells qüestions o vocabulari tècnic i molt específic.

Així com hi ha la Reial Acadèmia Espanyola de la Llengua o l'Institut d'Estudis Catalans, quan hi ha neologismes, paraules noves, qui decideix el signe que hi ha d'haver per aquella pròpia paraula? Hi ha un institut o espècie d'organisme?

Tant de bo! No, la llengua de signes està en un procés en què es comença a reconèixer, es comencen a editar materials, a donar classes, es comença a normalitzar un poc l'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua i, clar, també és una llengua molt nova, té 400 anys i està en constant evolució; llavors lo dels neologismes i tecnicismes és una cosa un poc espontània i natural que sorgeix quan es presenta la necessitat. També hi ha grups d'investigació a les universitats que estan creant material i per aquí també es difon i a través dels intèrprets.

Com i quan es va inventar la llengua de signes?

Curiosament el seu ús comença a Espanya amb fray Ponce de León. Resulta que una família de la noblesa té dos fills i tots dos són sords i se suposa que han d'heretar tots els títols nobiliaris i els béns que té la família, i clar, a cap dels dos la llei els dóna potestat ni cap tipus de poder per poder firmar ni fer res perquè són sords i, per tant, discapacitats; aleshores els duen a un frare, fray Ponce de León perquè els pugui instruir i és on aconsegueixen començar a utilitzar les lletres i l'alfabet. Es crea llavors la llengua a Espanya i a altres països en què les lletres són iguals o molt semblants perquè tenen el mateix origen espanyol. D'aquí passa a França i és a París on es crea la primera escola de sords, on hi ha sords en grup que

d'una forma espontània comencen a emprar signes per comunicar-se entre ells.

Aquesta llengua és universal o cada país té la seva pròpia?

Cada país té la seva pròpia llengua de signes, de fet a Espanya hi ha diferència entre llengua de signes espanyola i llengua de signes catalana. Per exemple, totes les llengües de signes tenen coses en comú: això que dèiem abans de l'ús de l'espai, l'expressió facial i corporal i una part de mímica; aquesta part sí que és comú a totes les llengües de signes per facilitar l'entendre's entre ells. Però clar, després la resta de vocabulari és arbitrària, cada comunitat té el seu propi vocabulari i els sords tampoc no han estat en contacte amb els altres, com per exemple un australià amb un d'aquí, per dir-ho de qualque manera. Jo crec que el llenguatge té molt que veure amb el grup de persones que l'utilitza, amb el seu nivell cultural amb els seus costums... Són ben diferents les comunitats de sords d'una banda i l'altra del món.

Vosaltres deueu ser una mica actors, també. Amb l'expressió i la força que donam a les paraules, la gent de parla pot aplicar un émfasi però vosaltres heu de fer-ho tot amb la cara i amb el cos...

Sí, de fet l'entonació que nosaltres donam a la veu amb la llengua de signes la donam amb l'expressió de la cara, amb la velocitat del signe, amb lo gros o petit que el facis... Si fas moviments petits és com si xerrassis en veu molt baixa, si els moviments són grossos fas com si cridassis.

Vosaltres vos enteneu per signes amb un francès, per exemple?

Hi ha més possibilitats d'entendre's amb un sord francès per aquesta part de mímica i de l'ús d'expressió i de coses comuns; tal vegada sí que tendrien més facilitat dos sords, però no pots xerrar de qualsevol tema sinó de coses senzilles, com per exemple: has menjat bé, has dormit bé... No podrien tocar un tema polític perquè els signes no te basten.

També distingiu entre les diferents modalitats de la mateixa llengua: català i mallorquí, castellà i andalús...?

Sí, de fet, com que la llengua de signes no ha estat normalitzada, l'ús i l'ensenyament no han estat reglats ni dins les escoles; tot el contrari, ha estat prohibida perquè es considerava que el signe mata la paraula i el que havien de fer els sords dins la societat per integrar-se era aprendre a xerrar, ja que els signes impediien el desenvolupament de la parla. El que passa és que després s'ha vist que els sords tenen molta dificultat per l'accés a la llengua oral, sobretot en el cas dels que no han sentit mai o molt poca estona com per adquirir el llenguatge i sords que no tenen restes auditius per poder aprofitar audífons o altre tipus d'ajuda, i la tècnica de la lectura labial és força complicada per a una persona que a més no ha sentit mai. Contestant la pregunta, la paraula "Nadal", per exemple, té un signe diferent a Catalunya que a Mallorca.

Al mateix temps que feis els signes també vocalitzau, perquè es puguin fixar en el llenguatge dels llavis?

No és un component gramatical de la llengua de signes, ja que no sempre una paraula es correspon amb la de la llengua oral sinó que té moviments

dels morros particulars per significats diferents. Per exemple, per dir gros o molt gros el moviment dels llavis és més visual que dir és molt molt gros.

Vosaltres, si veis una persona que xerra però no la sentiu, llegint els llavis sabeu el que diu?

Tenim més habilitat, però de fet és difícil.

Els sords on estudien la llengua, qui els l'ensenya?

A les escoles hi ha la possibilitat de comptar amb un intèrpret de la llengua de signes que faci el suport dins l'aula, i de cada vegada hi ha més cursos de formació que s'ofereixen a parees, germans, avis... perquè no només es treballa la llengua de signes dins l'escola, sinó que és molt important que sigui tot l'entorn familiar.

I el professorat, on es forma?

La conselleria fa classes per professorat de llengua de signes. Ara estam en un moment en què es comença a reconèixer, es comencen a fer coses.

Ja és oficial la llengua de signes?

La setmana passada se'n va fer el reconeixement oficial. Crec que encara ha de passar pel Senat, però al Congrés ja s'ha aprovat.

Fa molt de temps que les institucions incorporaren la llengua de signes?

Aquí sí que hi ha hagut bastanta sensibilitat, ja fa quatre o cinc anys que dins les institucions, al Parlament i als Consells, hi ha intèrprets.

També heu fet cursos fer a funcionaris?

Sempre hi ha gent molt interessada en aprendre llengua de signes. És una cosa que sorprèn: la gent està encuriosida per sebre el què és, les associacions sempre organitzen qualche curs però tampoc no hi ha molta oferta; la UGT i el fòrum de formació de les Illes Balears han fet cursos d'atenció al ciutadà sord i els qui els fan són funcionaris, policies, infermeres, gent que està de cara al públic i es pot trobar amb

aquestes situacions.

Aquests cursos deuen ser per aprendre coneixements bàsics...

Sí, solen ser cursos d'unes 30 hores, però bé, aprens un mínim per quan t'enfrontes amb una persona d'aquestes. Jo crec que el món de la sordera és molt desconegut, gent que xerra amb signes, gent que duu audífons, gent que tendeix a cridar i mai saps el que has de fer per donar informació, perquè tampoc és molt evident que un sigui sord.

Quant de temps necessitaria una persona per aprendre la llengua?

Tres o quatre anys, com qualsevol altre idioma.

I les persones que a més de sordes són cegues, que suposam que són poques, com ho fan?

En un 90% dels casos l'esser sord-cec és hereditari, són sords que van perdent visió. Normalment, si ja han après la llengua de signes abans de perdre la visió sempre utilitzen aquesta llengua, però sinó és molt difícil, perquè és un aprenentatge visual. Si no és així, hauria de ser tot l'aprenentatge amb el tacte i lletra per lletra.

Els sords-cecs empren braille?

No sempre, solen anar perdent visió i es resisteixen a fer rehabilitació amb bastó o en braille. Mentres no l'han perduda del tot solen dir que hi veuen bé, però llavors, quan s'hi troben, és difícil.

La feina vostra de la traducció simultània deu ésser complicada: al mateix temps que escoltes el que diuen has d'anar traduint i a la vegada segueixes escoltant...

Hi ha un entrenament, hi ha tècniques que són per fer aquesta simultaneïtat, la memòria a curt termini... Diuen els qui ho analitzen que hi ha 100 processos mentals des del moment en què tu sents el missatge, l'interpretes, l'entens i després fas el procés contrari per construir la idea amb un llenguatge diferent, i això ho fas en qüestió de segons, que sembla mentida que ho puguís

fer. Però no ho pots fer molta estona seguida perquè el cap no dóna per tant, normalment cada vint minuts es van canviant i amb cinc minuts que desconnectis, ja hi pots tornar.

I si són plens llargs, heu d'ésser més d'un traductor?

Exacte, no sempre és possible, però també desconnectant cinc minuts i deixant que l'interpret descansi la feina és més rentable.

Es cansen les mans amb tant de moviment constant?

Sí, es un poc com la malaltia dels violinistes o pianistes. Els nòrdics, que són molt donats a investigar, han calculat que amb una hora d'interpretació fas 3000 moviments de braços, 5000 de colzes i també 3000 d'espatlles, tot això amb la tensió que et dóna el ritme de xerrar i la velocitat, perquè tu sempre estàs pendent de si anar més ràpid, de si es posa nerviós..., estàs amb molta tensió tot el temps.

I quan els polítics returen i repeteixen, vosaltres també ho repetiu?

Sí, sí i encara que s'equivoquin, si primer diu, per exemple, sis milions, perdó i llavors diu vuit milions, la persona sorda ha de saber que aquell polític s'ha equivocat i que ha rectificat ràpid.

També puc ésser jo la que m'equivoqui i llavors he de dir: perdó, és un error de l'interpret, perquè sabin que és un error meu i no de l'orador.

Deu ser molt diferent traduir un discurs que us hagin pogut passar abans, que si és un debat que improvisen i surt el que surt...

Sí, sempre és millor poder-se preparar la feina, encara que després, quan et donen l'escrit et diguin que no serà exactament així; sebre el to, el vocabulari... sempre m'ajudarà molt en segons quines situacions; per exemple, pot haver-hi dos sinònims per fer la interpretació i si saps la intenció, encertaràs més o menys. A vegades costa que ens ho passin abans, has d'insistir i qualque vegada ho passen deu minuts abans de començar, però bé...

Quan no fas feina fas exercicis de mans?

N'hauria de fer, estiraments, dur braoneres... t'arriba ha donar problemes i si tenc temporades que faig moltes hores de feina seguida, ho necessit, perd força a les mans. El que sempre ens han dit a nosaltres quan ens han format és observar molt les estones de descans, no forçar més estona de la que toca, poder preparar la feina bé et dóna tranquil·litat i tenir manco tensió; si en els discursos tens companys que et fan suport també t'ajuda.

Vosaltres estau en el mateix saló d'actes del Parlament o a un lloc a part, amb una càmera que us enfoca?

No, estam allà enmig, a la mateixa sala. També va bé perquè saps un poc el que està passant, si estàs a una altra sala i tarden a contestar, o beuen aigua, o xerren amb algú..., estant allà dins vius molt l'ambient. A vegades pot ser que l'orador contesti qualque cosa que li han dit de les grades, però si tu no ho has sentit no saps a què ve la resposta.

Tú només interpretes l'orador, perquè quan hi ha pataletes o xiulets, què fas?

Ho deim, sí, deim que s'està

sentint renou de fons, que se senten veus, crits, si aplaudeixen o no, si aplaudeixen d'una banda o d'una altra, se sent un renou molt fort, algú pot haver caigut, l'explicació ha de tenir sentit, es tracta d'intentar donar als sords la mateixa informació que té una persona que hi sent.

Els polítics normalment estan contents de la vostra interpretació? Vosaltres interpretau tant els de dretes com els d'esquerrres, no heu tengut cap queixa?

No, supòs que es refien, a vegades fan qualche comentari (Ui! Quan aquell estava tan nerviós t'he vist a tota velocitat, suant) i moments més tranquils. N'hi ha que tenen més facilitat de paraula, diuen les coses més ordenades, això ajuda, altres se'n van d'un cap a l'altre i fa més mal fer feina.

Sempre anau vestits de negre, sense rellotges ni joies...

Sí, totes aquestes coses es consideren renous de fons, poden fer reflexes amb els llums, amb un foc i si veuen una cosa brillant cansa de mirar tanta estona. Lo del vestuari ha de ser d'un color que resalti amb la pell i que sigui llis, perquè damunt quadres o flors la mà no es veu de la mateixa manera.

I sortint per televisió, també us maquillau, no?

Sí, s'ha de veure molt l'expressió de la cara, dels ulls, la vocalització s'ha d'intentar que es vegi el millor possible, cabells fora, si s'han de dur ulleres que no siguin molt llampants, ja que es

pot aturar el missatge amb qualche moviment.

Vosaltres teniu algun tipus d'aparell per sentir exactament el que diu l'orador?

Sempre, això és una de les coses que un intèrpret ha de cuidar: el sentir-ho bé, si no ho sents bé és un perill, és molt delicat; per això l'intèrpret sempre arriba abans, has de mirar de col·locar-te bé, la il·luminació també és molt important.

Tu participes amb una associació de sords. Us limitau a ensenyar la llengua o teniu altres funcions?

Actualment ajudam a pares, ja que és molt important que xerrin amb altres pares, és molta la informació que va darrera una persona sorda, tècniques de rehabilitació de la parla, lectura labial, etc. Això ens funciona molt bé, cada vegada són més els pares que estan en contacte, oferim psicòlegs, feim trobades de fiets...

Les dificultats que tenen les persones sordes avui en dia és amb la feina, troben feines de baixa qualitat, per la falta de formació, quan acaben amb l'educació es desentenent d'ells, i si volen fer el que els agrada i formar-se, per exemple fer un curs d'informàtica, de perruqueria, de massatges... tenen dificultats i anar a la universitat i treure's un títol representa un repte, ja que els costa molt més esforç. Ara bé, les noves tecnologies els ajuden molt però la realitat del dia a dia és dura i la gent tendeix a pensar que els sords no se'n temen de res.

La conversa es va allargar, però considerarem que ja n'hi havia prou per fer-se una idea del que és la llengua dels signes. Moltes gràcies a Olga López per la seva amabilitat.

Josep Cortès i Antònia Galmés

*Joiieria
Bemenias*

*llistes de noccs
objectes de regal*

Rector Pasqual, 8 - Sant Llorenç

Sant Llorenç tornarà a tenir tren

Joan Llull

Seré així de taxatiu: Sant Llorenç tornarà a tenir tren. La possibilitat que durant aquesta legislatura la reobertura de la línia de tren que passa pel nostre poble es faci realitat em fa sentir optimista. Més que optimista, diria que em fa sentir eufòric. A la fi el poble de Sant Llorenç tornarà a estar connectat amb Palma per ferrocarril. A la fi també hi estarà amb Sineu i per tant amb l'institut de batxillerat on faig feina! Que de quilòmetres de cotxe estalviats! Que de tones de CO² que no aniran a l'atmosfera! Que de llibres llegits durant el trajecte! Els records que tenc de quan passava el tren per Sant Llorenç són força difuminats. Així i tot, record d'haver-lo agafat amb el meu germà per desplaçar-me a Manacor, on anàvem els dissabtes dematí a jugar a un parc infantil -i, de passada, dúiem fulles de morera per als *gusanos*, ara afortunadament cuques de seda-; o per anar a veure la família i dormir a casa de la padrina de Son Ser-

vera. Primera estació: San Miguel ("Ah, ja som a Son Carrió!"); segona: Son Moro. Tercera: Son Servera, final de trajecte. Era una època que les distàncies pareixien més grans i que les possibilitats de fer-les eren més remotes (conten que fa molts d'anys, un que feia el servei militar a Palma, en arribar per primera vegada a les Basses de Vilafraça es pensà que arribava a un altre món). Dic això perquè només vaig tenir ocasió d'anar amb tren un pic fins a Petra, en una excursió escolar a Bonany.

L'"Acord per a l'estabilitat política a les Illes Balears", signat recentment pel PSIB-PSOE, UM i el Bloc per Mallorca després de les passades eleccions autonòmiques i municipals, ho diu ben clarament: *Donar prioritat al transport públic amb el desplegament del ferrocarril fins a Alcúdia i Artà-Cala Rajada, a la viabilitat d'una línia pel migjorn de Mallorca, als tramvies a l'aeroport, Badia de Palma i les badies del nord de Mallorca, i a les iniciatives intermodals que també inclouen el bus*. La mesura pretén aconseguir una *prosperitat solidària i compartida, compatible amb la sostenibilitat territorial i la defensa del paisatge, el patrimoni natural i el medi ambient*.

Els partits d'esquerres volen fer una aposta clara pel desplegament del transport públic a Mallorca. En aquest sentit, el PSIB-PSOE presentà a la campanya electoral un pla per desenvolupar-lo d'aquí a l'any 2014. Es pretén crear un total de 206 quilòmetres de vies noves, amb la inversió d'un total de 2000 milions d'euros en el desplegament del ferrocarril i del tramvia (reobertura i creació de noves línies, electrificació de tots els trams, construcció d'una doble via...). És evident que la legislatura que tot just començam no serà suficient per a dur a terme un pla d'una tal envergadura. Com a mínim en farà falta una al-

tra, i això no ho hem de perdre de vista.

La reobertura de la línia entre Manacor i Artà (o Cala Rajada), que és la que passa per Sant Llorenç, pareix que és prioritària. Entre Manacor i Artà la línia ja està feta i, per tant, no hi ha la complicació que suposa haver de fer expropiacions de terrenys. Queda encara a l'aire, això sí, el recorregut que seguirà pel nucli urbà de Manacor, ja que fa molts d'anys que els manacorins transformaren el corredor ferroviari -que va des de pràcticament l'estació actual fins devora la rotonda del SYP- en una avinguda destinada al trànsit de vehicles. Per aquí, el tren no hi passarà, almenys en superfície. Una solució podria ser soterrar-lo fins en aquell punt, però això és cosa dels tècnics, que potser ja tenen una solució millor. D'altra banda, el tram entre Artà i Cala Rajada serà encara més complicat per la qüestió de les expropiacions de què parlava abans.

Tots volem tornar a veure passar el tren pel nostre poble. La reobertura de la línia és una reivindicació, un clam unànim de tota la comarca de Llevant. Com ja ens informava el passat número

d'aquesta revista, l'estació de Sant Llorenç fou el lloc triat per fer un acte per demanar el restabliment de la línia de tren fins a Cala Rajada. Recordem que el tren deixà de funcionar "provisionalment" i sense cap explicació per part de FEVE el 20 de juny de 1977, fa exactament trenta anys. A l'acte hi anaren els batles i representants municipals de les poblacions afectades excepte el de Manacor. Per què no hi acudí Antoni Pastor, en pregunt jo, si prèviament havia confirmat la seva assistència? M'imagín que o bé rebé ordres de no assistir-hi o bé s'estimà més no participar en un acte on ell havia de ser l'únic representant del Partit Popular. Moments amargs per a un partit que no fa gaire acaparava el poder a gairebé totes les institucions autonòmiques!

Cal posar-se a fer feina des d'ara mateix. S'ha de tirar endavant la projec-

tada reforma de l'estació de tren, paralitzada fa temps i sense que ningú en sàpiga les causes. S'ha d'habilitar l'esplanada de darrere i fer-hi aparcaments. Només si la feina es fa bé i tots hi posam un poc de la nostra part el tren serà una alternativa efectiva al transport privat. Ara per ara la cosa pareix que està difícil.

Per acabar faré un pronòstic atrevit, tan atrevit que li don una possibilitat entre mil: la data d'aquest esdeveniment serà mitjan abril de 2011. Queda dit.

Tal dia com avui

Josep Cortès

ARA FA 115 ANYS

* Que es va fer el ple de constitució de l'Ajuntament, després d'haver-se separat de Manacor. El primer batle va esser Bartomeu Umbert Cabrer, el procurador síndic, Gabriel Galmés Galmés, el batle de Son Carrió, Llorenç Servera Mas i el secretari, Gabriel Carrió Galmés, aquest darrer amb caràcter interí (03.07.92).

* Que el jutge de Primera Instància de Manacor va nomenar Gabriel Riera Jaume jutge municipal de Sant Llorenç (31.07.92).

ARA FA 110 ANYS

* Que Pere Josep Nadal Pasqual fou elegit batle, tot i que Miquel Soler Ordines va obtenir un major nombre de vots (01.07.97).

ARA FA 50 ANYS

* Que es va inaugurar el camp d'esports "Es Moleter", on s'hi podia practicar futbol, ciclisme i patinatge (18.07.57).

ARA FA 25 ANYS

* Que es va ampliar el camp de futbol, amb l'eliminació de les peraltes (31.07.82).

ARA FA 15 ANYS

* Que se celebrà el centenari de l'autonomia municipal. S'edità un llibre amb articles de diversos autors locals i de les universitats de Barcelona i Palma (04.07.92).

ARA FA 15 ANYS

* Que Jaume Galmés va guanyar el premi Salvador Espriu, per a poetes menors de 25 anys.

* Que Margalida Fullana guanyà

el campionat d'Espanya de *tàndem* femení per carretera.

ARA FA 10 ANYS

* Que Margalida Fullana es proclamà campiona d'Espanya de *mountain bike*, a la cursa que tengué lloc a la Molina (20.07.97).

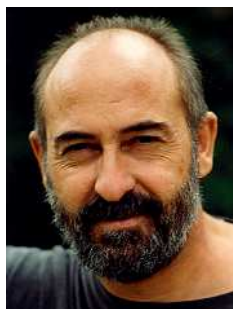
* Que començaren les obres de remodelació de la plaça Nova.

ARA FA 5 ANYS

* Que es presentaren dos llibres: "*El samsó mallorquí*", de Bartomeu Ferrer, que conta la història del llorençí Sebastià Lull, i "*Téntol*", de Josep Cortès, subtitulat com a "records d'un al·lot de poble d'abans del turisme".

* Que per cinquena vegada consecutiva, Margalida Fullana va guanyar el campionat d'Espanya de bicicleta de muntanya.

El dia 5 de juliol feia calor, no és que fes una calorada, però li bastava bé, per això de bon matí, quan em vaig aixecar, em vaig posar calçons curts, camiseteta i sandàlies i vaig sacrificar l'elegància en favor de la comoditat. A la una del migdia, però, com que havia d'anar al ple, vaig considerar que la Sala es mereixia un poc més de respecte i em vaig canviar de roba: calçons llargs, camisa i sabates sense calcetins. No és que semblàs un *dandy* -tampoc no ho pretenia-, però anava curiós i arregladet. Es veu que em vaig equivocar i que no hi hagués importat canviar-me, perquè en Pasqual va comparèixer amb xancles, bermudes amples plenes de butxaques i una camiseteta d'aquelles que ja deixes per anar a fer feina a foravila.

-I ets altres, com anaven?

-Així com toca.

El primer punt, com sempre, era per aprovar l'acta de la sessió anterior i tots hi estaren d'acord llevat d'en Pasqual, que es va abstenir.

En el segon havien de ratificar l'acta de recepció de la urbanització que hi ha a l'entrada de S'Illot, a mà dreta, acta que havia signat prèviament el batle. Na Manuela va demanar la paraula per considerar que les coses s'havien de fer al revés: primer s'hauria d'haver aprovat en el ple i després el batle firmar els documents. Aquí entraren en una discussió tots dos en la qual en Mateu argumentà que sempre s'havia fet així i que l'informe jurídic assenyalava que tant era d'una forma com de l'altra. Al final va guanyar la majoria per 8 vots a favor, 4 en contra i una abstenció.

El tercer punt anava de cans. La proposta de l'equip de govern assenyalava que a tots els cans aperduats que arribin a la canera se'ls posa un xip i se'ls alimenta, per la qual cosa consideraven que el propietari havia de pagar

els 20 euros que val la feina de l'encarregat i el cost del xip i del menjar. En Pasqual va entrar a rotlo dient que s'havia de dignificar la canera i posar-hi una taula per sacrificar els animals, a la qual cosa va respondre el batle dient que ja tenien el pressupost per ampliar-la i que el de Sant Llorenç era un dels ajuntaments que més esment posava en el tema dels cans.

Na Manuela va dir que això era una manera encoberta d'augmentar la pressió fiscal i que s'han de treure euros als ciutadans per dissimular la mala gestió de l'equip de govern. A més, creia que en aquest servei no s'hi havia d'imputar la feina del policia encarregat. Li respongueren entre el batle i en Joan Planas, considerant que si l'Ajuntament havia de recollir el ca guardar-lo, alimentar-lo i posar-li un xip, era més lògic que pagàs les despeses l'amo que si les havíem de pagar entre tots. Al final, 8 a favor, 4 en contra i una abstenció.

-I com és que en Pasqual sempre s'absté?

-Per ventura ja passa de tot i se'n fot de lo que aprovin, o no ha tengut temps d'estudiar-s'ho, o no se vol manifestar... o jo què sé!

En el punt quart de l'ordre del dia es proposava que es poguessin ampliar les despeses dels actes de les festes que tenguessin ingressos. En Pasqual es veu que està molt enfeinat, perquè va dir que no havia tengut temps d'estudiar-s'ho, però que no tenia sentit augmentar el pressupost, a la qual cosa el batle li va respondre que en el poc temps que ell se'n va cuidar de les festes ho veia d'una altra manera.

Na Manuela va entrar en la discussió dient que allò era com el *cuento de la lechera*: que feien comptes gastar en base a uns ingressos futurs que no es podien quantificar. Les votacions, 8 a favor i 5 en contra.

Acabada la part resolutiva... Bé, no havia dit abans que ara l'ordre del dia dels plens està dividida en dues parts: la resolutiva i la de control; a la primera es prenen els acords a base de votar i a la segona es dóna part del que ha acordat la Junta de Govern i es fan els precs i preguntes. Aquí na Manuela va fer un retret amistós al batle, ja que aquest sempre es dirigia primer a en Pasqual per si hi tenia res que dir, i ella creia que el Partit Popular, amb quatre regidors, havia de parlar primer que Unió Mallorquina. En Mateu va considerar que tenia raó i li va donar la paraula perquè començàs a fer preguntes. I vaja si en va fer!

Manuela: Què opina de la situació del tema de la pedrera de sa Punta?
Mateu: L'Ajuntament no s'ha manifestat.

Manuela: Com és que es compraren per 9.600 euros tots els quadres de l'exposició de Ferran Pizà? Mateu: Perquè explica de manera didàctica una part de la història i l'actualitat de Sant Llorenç. Manuela: Feis comptes comprar totes les exposicions que es facin en el poble? Mateu: No. El PP també va comprar escultures per les rotondes de Mallorca i moltes eren del mateix escultor...

-En aquell moment en Pasqual es va aixecar perquè havia d'anar a pixar.

-Ses necessitats fisiològiques s'han de solucionar lo més prest possi-

ble, que sinó donen una mala vida...

Manuela: Com és que el batle va inaugurar una pista d'skike (patins), a l'aparcament del cementiri durant la campanya electoral? Mateu Coca: L'única persona una mica relacionada amb les eleccions que hi va assistir, Manuela, va esser el teu home. Precisament no hi va anar cap polític perquè feia pocs dies que havien recriminat a en Mates l'haver presentat el projecte de Palau de l'Òpera d'en Catalatrava en temps d'eleccions. Manuela: En Mateu hi era. Batle: No és ver! Que consti en acta que no hi vaig anar. Secretari: jo lo que puc posar és que el batle *diu* que no hi va anar. Batle: Bé, però no hi vaig anar!

Manuela: Per què no es modifiquen les beques de transport escolar per tal que no siguin discriminatòries? O només es pot estudiar el que el batle digui? Mateu: Què volia estudiar la persona que t'ho ha dit? Manuela: (Silenci). Mateu: O ho hem de pagar tot? Un curs de vela també? I si una persona de 50 anys li pega estudiera, també l'hi hem de pagar entre tots?

Manuela: En el mes de maig l'Asociació de Pares i Mares de l'escola va

telefonar perquè estaven robant en el centre i no va comparèixer cap policia i, a més, hagueren d'anar a Sa Coma a posar la denúncia. Ho consideres correcte? Mateu: No. Haurem de mirar per què no hi va anar tot d'una. Quant a les denúncies, està establert que a Sant Llorenç i Son Carrió hi hagi un policia les 24 hores del dia, però a vegades les necessitats del servei ho impedeixen. Tu mateixa, si et criden per una urgència has de deixar el lloc de feina i si s'estrevé que en aquell moment algú hi va no t'hi troba, no és ver? A vegades lo que programes no es correspon amb la realitat del dia a dia.

Manuela: Els dilluns el Punt verd i els contenidors del carrer Lepanto estan fets una porqueria. Feis comptes posar-hi remei? Mateu: Els del carrer Lepanto possiblement es llevaran. En el Punt verd hi ha una persona amb uns horaris i els diumenges està tancat. Manuela: Però hi ha una càmera de vídeo i queda gravat el qui hi deixa trastos... L'heu visionat? Mateu: Jo no.

Manuela: Proposam que als sopars i dinars dels polítics hi vagin els polítics i als dels tècnics, els tècnics, que

n'hi ha que s'apunten a tots. Maria: Sol esser el qui convida el diu qui hi pot anar...

-Sagrades! Sí que en tenia de preguntes!

-Clar, com que feia una putada de temps que no feien plens ordinaris...

-I quina hora s'havia fet, si has dit que va començar a la una?

-Les tres, i encara no havia dinat!

-I en Pasqual, que no va preguntar res ni va fer cap prec?

-Sí, però quan estava a punt de començar jo tenia tantes rates que m'enrevoltaven per dins sa panxa que vaig trobar que n'hi havia ben abastament per avui i me'n vaig anar a dinar, no fos cosa que sa dona encara em barrejàs, com sol esser habitual. I això que la cosa prometia, perquè abans de començar sa seva tanda en Joan Paler li va dir que considerava una collonada que tractàs es regidors de vostè.

-Per ventura era perquè anaven més mudats que ell...

-No ho sé, an aquest al·lot fa mal prendre-li formatat.

Josep Cortès

Constitució de la delegació de l'Obra Cultural Balear a Sant Llorenç des Cardassar

El passat dia 7 de juliol, a ca ses Monges, es reuniren alguns dels socis i simpatitzants de l'OCB de Sant Llorenç per tal de debatre sobre la constitució d'una delegació de l'Obra al municipi. Hi assistiren una vintena de persones que, després d'intercanviar opinions sobre el tema acordaren:

1. Crear una delegació de l'OCB al municipi de Sant Llorenç des Cardassar que tindrà com a objecte la difusió de l'ideari i els valors que defensa l'OCB, i en especial la defensa i promoció de la nostra llengua i la nostra cultura i la identitat nacional dels pobles de les Illes Balears.

2. Elegir una Comissió Gestora formada per: Antònia Melis Riera, Tomàs Martínez Miró, Josep Cortès Servera i Ignasi Umbert Roig.

3. Fer un acte públic de presen-

tació de la delegació el dia 7 de setembre, a les 20 hores, a la Biblioteca de Sant Llorenç.

La Comissió Gestora fa una crida a tothom que pugui tenir interès

en participar de les activitats de l'OCB per tal que es posin en contacte amb qualsevol de les persones que formen part de la Comissió o enviïn un correu electrònic a ocbsantllorenç@gmail.com

Escala de Xfers S.L.

**C/. Gran Via, 42
Tel. 971 83 62 31
Fax: 971 83 67 11
07570 ARTÀ**

ASSEGURANCES

**C/. Elnor Servera, 121 B
Tel. y Fax: 971 56 43 02
07590 CALA RATJADA**

El Manifest de Guillem Ferrer

Guillem Pont

Certament, les onades de la vida -constant i successiu amunt i avall- et poden portar a platges insospitades, desconegudes, verges i dolces. Llavors és quan apareix a la pissarra de la memòria algun dels aforismes de Waguensberg com aquell que planteja dubtes científics sobre l'existència de l'atzar ("És l'atzar un producte de la nostra ignorància o un dret intrínsec de la naturalesa?").

El pensament, fugaç, va aparèixer després d'abraçar na Neus, arquitecta i amiga que ha passat per forats estrets, sota els plàtans de la clastra de Son Fortesa d'Alaró. Els mateixos plàtans que ombrejaren la pell i potser les idees de Joan Rosselló de Son Fortesa, mestre literari i amic de Mn. Salvador Galmés qui d'ell assenyala *"La sensibilitat de l'esperit és la clau de la vida i l'obre extrínseca de D. Joan Rosselló. Ella fou qui li mostrà un ideal de bellesa en tots els ordres de la vida, i s'enamorà apassionadament"*.

Després fariem un tast de vi i pa amb oli amb formatge, tot seleccionat i ecològic, com no podia ser d'altra manera. Era una forma d'acabar l'acte de lectura del **"Desing Manifesto for Jerusalem"** que va fer Guillem Ferrer en una tarda dolça de juny (19/06/07) en aquest singular espai ara propietat de la fundació Camper.

De fet na Caterina havia conegut Guillem Ferrer a la fira ecològica de Montision, a Porreres. En Guillem, que es confessa ex-dissenyador i pagès i que abans havia dirigit el departament d'innovació de Camper, va quedar sorprès i entusiasmat -i la prova n'és la referència el dia

de la lectura del manifest- amb el procés, didàctic i experimental, de filat i teixit de les flors del cotó que na Caterina cultiva a ses Sitges; per això, potser ens convidà a l'acte.

El manifest, sencer i en diversos idiomes es troba a www.pocapoc.net, per tant a l'abast de tothom.

Amb tot i amb això, ara i aquí, m'agradarà recrear-me amb alguns paràgrafs plens de contingut que Guillem Ferrer ha begut a fonts molts diverses i d'arreu del món. Però com assenyala Biel Majoral, bona part dels missatges també es poden trobar a la nostra cultura, si els sabem llegir.

A l'introducció s'assenyala...

"Un dia, assegut amb Massanobu Fukuoka baix un garrover, el savi camper japonès va dibuixar amb el seu bastó un quadrat en la terra i em va dir: "en aquest metre quadrat de terra viuen milions d'éssers vius, per tant milers de milions de combinacions... no sabem res".

Crec que hem vingut a aquest món a aprendre i a ajudar...

Diuen els mestres que la saviesa ve quan un es capaç d'aquietar-se, per poder observar i escoltar. No fa falta gens més....

Deixem que la quietud dirigeixi les nostres paraules i les nostres accions..."

Del manifest, quatre pinzellades:

"És una civilització (la nostra) amb una visió arrogant i antropocèntrica, que considera l'home el centre de totes les coses, que agafa més del que necessita, que promou un model de producció i consum basat en l'absència de límits, que genera explotació humana i escombraries tòxiques, que valora més el tenir que l'ésser; que practica la cultura d'usar i llançar i que menysprea la naturalesa perquè pensa que és matèria buida i que no té vida..."

Nosaltres podem ser el canvi que volem veure en el món...

.../...

A l'inici del segle XXI, encara existeixen 300 milions d'indígenes i, en els cinc continents, hi ha més de 5000 formes comunitàries distintes d'entendre el món..."

I el manifest acaba amb una engrescadora proposta d'acció. Parteix de la base que "quan vas al súper i dius No a una borsa de plàstic fas un gest per a la pau, que quan dissenyes una borsa de plàstic biodegradable fas un gest per a la pau i dónes un exemple per als altres. Actua ara! fent la col·lecció de GESTOS PER A LA PAU.

Re-dissenyar els deu productes que més utilitzes en la teva vida diària... a partir de la idea "sóc un arbre" (sintonia amb la naturalesa i l'entorn).

I en haver acabat, d'un senallò que tenia a la vora va treure'n una botella de vidre amb un tap de suro, i va pegar un glop d'aigua.

...

Dies després vaig rellegir el manifest, i vaig fer la llista de les deu coses del meu fer habitual que hauria de canviar o millorar. No sé si seré capaç de l'aplicació -una cosa es conèixer i l'altra actuar- però si més no, sé que també contribueixo a la destrucció de l'entron que ens passaren els nostres pares.

...

De banda l'acceptació, o no, dels continguts del Manifest (amb el qual de forma personal em sento intel·lectualment ben identificat), potser una cosa resulta òbvia: malgrat la majoria de persones es deixen portar, com un suret sobre les ones, pel model social i econòmic que ens ha tocat viure, també hi ha algunes veus -encara poques i aïllades- que proposen camins alternatius com a forma de dir: **basta!, ja n'hi ha prou!**

Naomi Galmés, campiona d'Espanya de gimnàstica artística

Dissabte, 7 de juliol, a les 8:30h vàrem partir un bon grapat de llorencins i llorencines de totes les edats cap a Palma, uns en bus i altres en cotxes particulars. A la fi teníem l'oportunitat d'assistir en viu i en directe a l'actuació i competició d'una de les atletes de Sant Llorenç amb més projecció dins l'alta competició, en aquest cas dins la gimnàstica artística, ja que només té 11 anys. Naturalment, parl de na Naomi Galmés Ramírez.

Estàvem molt emocionats i ansiosos per veure-la competir, ja que sabíem que era bona, molt bona, i sobretot anàvem a animar-la i aplaudir-la des de les grades. Evidentment, no és el mateix que t'ho contin, que t'informis pels mitjans de comunicació o que ho puguis veure amb els teus ulls, i aquest any, ja que es feia a Palma, hi havíem d'anar.

Arribàrem al Palma Arena i, curiosament, a la façana d'un edifici enor-

me només estava anunciat el campionat nacional mitjançant una pancarta exterior, cosa que em va xocar, ja que pareixia que s'havia d'anunciar amb més resò, però clar, és un esport minoritari. Entràrem al recinte i ens asseiérem a les grades, tots els llorencins junts, no hi havia massa gent, així mateix ocupàrem una bona zona. Les amigues i amics de na Naomi estaven bastant inquiets per veure-la competir. Des de dalt la perspectiva de l'estadi era magnífica (era la primera vegada que hi anava) i es veien totes les grades, la voltadora, i al centre tots els aparells de la competició (barres paral·leles, tatami, barra fixa i potro), les taules amb els jutges, els marcadors, entrenadors i competidores, que escalfaven i intercanviaven opinions, mentre esperaven que començàs la competició.

Desfilada de les participants per comunitats i començament de les proves. Na Naomi, del club Arthemys, va quedar primera a la prova de salt i a la de paral·leles i tercera a la de sòl, dins la categoria alevín. Vàrem veure totes les proves i després la pujada al pòdium i l'entrega de medalles. Vos puc assegurar que malgrat no ser de la família, el sentiment de veure aquella nina amb el coll ple de medalles, va ser d'una immensa alegria i emoció, i em va fer pensar en els sacrificis que indubtablement hi havia darrera d'aquell triomf, hores i hores d'entrenament, renúncies de temps per estar amb les seves amigues, amb els seus pares i tantes altres coses. I fora cap dubte el sacrifici i la constància

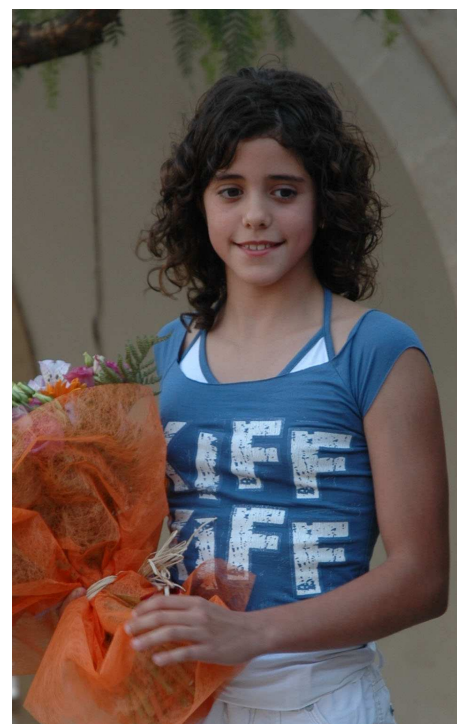
d'uns pares que han estat incondicionals al costat de la seva filla, sempre acompanyant-la als entrenaments, desplaçaments, competicions, etc., tant els dies que han estat de triomfs i medalles com els que hi ha hagut algun ensurt (caiguda, lesió...).

Després, en haver acabat la competició, hi va haver la sessió de fotografies, tots es volien fer la foto amb la campiona d'Espanya i, amb un sol de justícia -eren les 3 del capvespre-, a fora del recinte en vàrem fer un bon grapat. Seguidament tornàrem agafar el bus i els cotxes i cap a casa s'ha dit, molt contents i satisfets de dur tants de premis.

De la gimnàstica artística només sé que m'agrada veure-la per la televisió, però reconec que tècnicament no n'entenc res de res. Veig les dificultats per fer les proves però us puc assegurar que veure una llorencina pujar al pòdium em va fer sentir, si cap, molt més orgullosa de ser d'aquest poble que tant estimo, Sant Llorenç.

Només em queda animar la família Galmés Ramírez que segueixi recolzant na Naomi i desitjar que la poguem veure a unes olimpíades.

Maria Bel Pont Riera

La cara i la creu dels serveis públics

Pere J. Santandreu Brunet

A n Aina Femenías

Fa anys l'amiga Aina Femenías, amb qui compartesc tasques professionals i inquietuds, em comentava que seria bo escriure articles pròxims a la nostra realitat quotidiana, al nostre dia a dia, al nostre entorn immediat. Bé, aquest és el meu propòsit d'avui.

Les administracions públiques de l'any 2007 no tenen res a veure amb les de l'any 1980. Res a veure! Estic segur que tothom hi estarà d'acord. Queden molts d'aspectes a millorar, és cert, però indubtablement també se n'han millorat molts. A la comarca de Llevant l'any 1980 no hi havia hospital, no hi havia Escola Oficial d'Idiomes, per exemple; en el cas de Sant Llorenç, no hi havia poliesportiu, no hi havia piscina municipal, no hi havia cap centre cultural, no hi havia cap parc infantil, tot just començava la biblioteca... I només faig referència a alguns dels serveis públics que nosaltres feim servir habitualment.

Fa més de tretze anys que faig feina a diferents administracions públiques (al Consell de Mallorca, a la Universitat, al Govern i a l'Ajuntament). I crec sincerament que l'avanç ha estat espectacular. Els ciutadans disposam de molta d'informació a través d'internet, la gamma dels serveis públics s'ha ampliat en gran mesura, aquelles oficines grises s'han modernitzat i la majoria d'aquells funcionaris que *no funcionaven gaire* s'han retirat.

A continuació m'agradaria contar-vos algunes observacions sobre alguns serveis públics que hem fet servir amb la meua família en aquest darrer mes. Són, per una banda, mostres del bon funcionament d'una administració mo-

derna i, per altra banda, exemples d'uns serveis que no corresponen a una societat de la Unió Europea. Són la cara i la creu dels serveis públics. Vegem-ho.

La cara

Els nostres dos fills petits van a l'escoleta municipal de Manacor. La diligència i professionalitat de la seva educadora, a qui consideram una persona excel·lent i de gran vàlua, és tanta que va detectar un problema de visió al nostre fill petit. Immediatament, el servei de pediatria del Centre de Salut de Manacor ens va derivar cap a l'Hospital de Manacor, i el seu equip d'oftalmologia va analitzar el problema del nostre fill. En aquest cas, la coordinació escoleta-centre de salut-especialista ha estat immillorable.

Per altra banda, també voldria qualificar d'excel·lent tant l'escoleta municipal dels dos petits i l'escola d'Educació Infantil del fill gran, com el servei municipal d'escola d'estiu de Manacor. En aquests tres serveis educatius hi hem trobat educadores, mestres i monitores que, més enllà de la seva tasca educativa, també saben transmetre estimació i afecte, la qual cosa ha servit de reforç a l'autoestima d'unes personetes plenes de curiositat.

Per tant, nosaltres, una família que viu entre Manacor i Sant Llorenç, valoram molt positivament els serveis públics que vos he comentat. És més, els necessitam per poder tirar endavant.

La creu

Ara bé, no tot són flors i violes. Hi ha encara molts aspectes millorables que, de vegades, són simplement d'**organització del servei**, i que exigeixen poques inversions.

Ja vos he dit que l'escoleta municipal d'estiu de Manacor és excel·lent. El nostre fill gran hi assisteix entusiasmada cada matí. La creu d'aquest servei és quan vols sol·licitar plaça. L'Ajuntament només ofereix 150 places en tot Manacor, nombre totalment insuficient. És cert, per altra banda, que no és un servei obligatori per a l'Ajuntament, és a dir, aquesta administració no té cap obligació legal de prestar-lo. Per altra banda, també és cert que un ajuntament pot posar en marxa serveis per satisfer les necessitats dels ciutadans. I aquest és una necessitat! Davant el nombre limitadíssim de places, l'assignació es realitza per ordre d'arribada. Aquest fet genera unes coes i unes corredisses increïbles en la societat de les tecnologies de la informació. En el nostre cas, a les 6.15 del matí ja fèiem coa per obtenir una plaça. Tot i que al final val la pena!

La darrera observació que voldria contar-vos té a veure amb les dificultats per *acreditar-se com a espanyol*. Aquest mes d'agost anirem uns dies amb tota la família a la Universitat Catalana d'Estiu, que té lloc a Prada del Conflent, a la Catalunya Nord. Com sabeu, la Catalunya Nord forma part de França i, per això, hem hagut de sol·licitar els DNI dels tres menuts. Si heu d'obtenir el DNI per primera vegada o l'heu de renovar, convé posar-se tranquil i destinar a tal peripècia uns quants dies. En el nostre cas, hem hagut de fer fotos als tres al·lots, anar a l'Ajuntament de Manacor a cercar certificats d'empadronament, anar dos dies al registre civil (un dia a sol·licitar les transcripcions literals d'inscripció al registre i un altre dia a recollir-les), anar dos dies a la Comissaria de Policia a fer coa per demanar hora (unes coes pròpies de països *en vies de desenvolupament* -no és aquest el terme políticament correcte?) i el segon dia, com

que vàrem ser dels 25 primers afortunats, vàrem poder obtenir la documentació per als menuts. He de dir que els funcionaris que ens varen atendre pertot (Ajuntament, Registre i Comissaria de Policia) varen actuar de forma molt correcta en tot moment. Ara bé, l'organització és del tot inadequada en una societat que vol ser moderna. Tal com em deia un dels funcionaris, a Espanya tenim els millors documents d'identitat d'Europa i també les millors coes d'Àfrica. Finalment, he de dir que en aquesta Comissaria de Policial on la majoria de ciutadans que hi havia érem mallorquins, tota la informació era únicament en castellà. La llengua pròpia d'aquesta terra era inexistent. Quina llàstima! Aquest és el servei que ens dona l'Estat?

Haurem de posar fil a l'agulla per aconseguir que tots els serveis públics

-que finançam entre tots- siguin excel·lents. Pens que un bon punt de

partida és fer-ho avinent. Salut i bon estiu.

Entrevista a Jens Uder sobre els parcs eòlics

Guillem Quina i Pau Quina

La idea de fer aquesta entrevista va sorgir un dia de mitjan juliol que mon pare era a la fusteria. Se li atracà un client conegut, concretament un economista alemany anomenat Jens Uder, que resideix a Balafi des de fa alguns anys, amb el seu característic sentit de l'humor i, tot escandalitzat, li digué: "Estáis locos, mallorquines locos!!!". Mon pare, tot rient, li va demanar per què. La resposta ens va sorprendre a ambdós: "Vosotros poner molinos de viento. Yo vendí casa en Alemania por eso". Mirau per on que sense cercar-lo ni demanar-lo teníem davant nosaltres el millor testimoni per xerrar d'aquests polèmics parcs eòlics que ens volen posar perquè ell, precisament, ho ha viscut de primera mà. Sense pensar-nos-ho dos pics, quedàrem per fer-li una entrevista i això és allò que ens contà.

Ens podries explicar la teva experiència amb els parcs eòlics?

La primera cosa d'aquest assumpte és que me molesta l'elecció de segons quines paraules. Aquí es parla de parcs eòlics, que és una paraula amb sentit positiu, per una cosa que no ho és. Realment són instal·lacions indus-

trials amb tota la seva infraestructura. Això s'ha de saber, perquè un parc és una altra cosa, no té res d'industrial.

Però la meua experiència amb aquests aparells va començar quan vivint a Alemanya, en una casa molt bonica que estava a seixanta quilòmetres d'Hamburg, ens avisaren que volien posar un parc d'aquests just a la vora. A pesar de les nostres reticències i la de molts altres veïnats el projecte es dugué endavant. Al final, per les molèsties d'aquests molins, venguérem la casa.

Ja que els has tengut tan a prop, ens pots descriure com són?

Fan 130 metres d'altitud, la qual cosa provoca un gran impacte visual, i devora duen molt de ciment, ja que han de fer uns camins asfaltats bastant amples per poder transportar-los. A més, els perjudicis que provoquen són abundants. Fan renou, maten ocells, espenyen el paisatge, produeixen una ombra duradora i el vespre, per normes de seguretat, duen encesos uns llums rojos que donen voltes.

I n'hi ha molts al teu país?

Sí, sobretot al nord. Ara se'n vol instal·lar un enmig de la mar, però molts ecologistes hi estan en contra i pressionen perquè no s'hi faci.

I són privats o subvencionats?

Estan subvencionats pel Govern alemany i Brussel·les. Ho fan amb l'excusa de protegir el medi ambient, però realment no és així perquè hi ha maneres de produir energia més eficaçes. Per què no potencien l'energia solar? És una energia menys cara i més eficaç. Tot el contrari que l'eòlica, que només pot subsistir gràcies a les subvencions.

I la gent està d'acord que en posin tants?

A Alemanya normalment la gent hi està en contra, però no hi poden fer res perquè tot és legal. Els empresaris que construeixen aquestes màquines primer xerren amb els propietaris de les finques on pretenen instal·lar els molins, perquè necessiten la seva autorització per poder col·locar-los-hi. Generalment, aquests propietaris hi estan a favor perquè l'empresa els paga unes sumes generoses de diners. Després, també parlen amb els polítics i si tenen el vistiplau d'ambdós ja comencen a fer feina, encara que la resta de persones ens hi oposem. No surten del marc legal i per això no pots fer-hi res.

Deuen guanyar-hi realment molt aquests propietaris per permetre que els posin un molí d'aquests en un terreny seu.

Clar. Uns veïns nostres eren propietaris d'uns terrenys que l'empresa precisava per construir el parc eòlic. Per obtenir el seu permís, primer els invitaven, a ells i tota la seva família, a un viatge a Mallorca. De totes maneres, van rebutjar l'oferta. Després els feren una oferta econòmica de 10.000 marcs i també la rebutjaren. Però al final acon-

seguien el seu propòsit amb 125.000 marcs a canvi del permís. A part, firmaren un contracte de 25 anys de lloguer, durant els quals l'empresa podia explotar aquelles terres.

És a dir: en tot aquest assumpte els propietaris de les terres afectades hi juguen un paper clau.

Sí, però el veritable problema apareix quan els polítics estan interessats en dur-ho endavant. Ells, al final, són la clau.

Quins partits polítics defensen aquesta energia a Alemanya?

Els Verds perquè defensen totes les energies renovables. De totes maneres, molts ecologistes desvinculats d'aquest partit polític, no hi estan d'acord.

Però vols dir que en tot això el poble no hi guanya res de res?

Al final només hi guanyen els propietaris, l'empresa que ha instal·lat els molins i sovint també les institucions ja que a vegades es paga oficialment una partida econòmica al poble afectat. Almenys així és a Alemanya. Però el ciutadà en particular no surt beneficiat en quasi res. Per això precisament vaig vendre la casa.

Que, per cert, degué baixar el valor amb tot això.

Sí, clar, però no vull enredar-me en aquest punt ja que no m'agradaria que la gent pensàs que només dic tot això per interessos econòmics.

Com creus que pot afectar Mallorca, si s'arriben a fer?

Sobretot en el paisatge. Pensa que en aquests terrenys no es permet fer una casa i ara hi posaran uns molins gegantescos. No té sentit. A més, hi pot haver riscos sanitaris. Segons algunes investigacions, emeten una ressonància d'una freqüència molt baixa que perjudica l'oïda.

Què proposaries com a alternativa?

Per mi aquesta tecnologia eòlica ja ha quedat endarrerida. Preferesc l'energia solar. Per exemple ara es projecta fer cases grans en les quals les finestres siguin plaques solars.

Com a darrera cosa, ja que fa tants d'anys que resideixes a l'illa, què n'opines?

M'encanta. Aquest paisatge... seria una llàstima que es destruís amb uns parcs eòlics.

Parcs eòlics a Sant Llorenç: quina és la situació?

El dia 21 de juny, l'Ajuntament va aprovar amb el vot a favor del PP, PSM, GISC i AGIN i l'abstenció del regidor d'UM, una moció per a la no instal·lació de parcs eòlics a Sant Llorenç des Cardassar.

La moció, després de fer menció sobre els efectes que tenen els parcs eòlics sobre les aus, sobre el sòl, sobre la flora i la vegetació, sobre l'economia local, sobre les persones, sobre el patrimoni arqueològic i cultural i alertar sobre el perill d'incendis que poden provocar, acabava sol·licitant "que en vistes a la qualificació d'ANEI (Àrea Natural d'Especial Interès) del Pou Colomer, s'Esquerda i Puig des Coll, basada en els seus singulars valors naturals, i als importants efectes negatius descrits

es rebutgi totalment la instal·lació de parcs eòlics en aquest territori.

El mateix dia el PSM convocà els llorencins i llorencines a sa Rectoria per explicar els efectes perjudicials que suposa la instal·lació de 17 molins aerogeneradors a les muntanyes de Sant Llorenç i Son Servera (Pou Colomer, Puig de s'Esquerda i Muntanyes de Poca-farina). Després d'una explicació sobre el tema i un debat posterior s'acordà la recollida de signatures per donar suport a un manifest en contra de la instal·lació dels parcs eòlics.

Dies després, el conseller de Medi Ambient en funcions, Jaume Font, declarava que no es prendria cap decisió sobre els parcs eòlics de Sant Llorenç i deixava el tema en mans del nou govern

entrant.

Una vegada s'ha constituït el Govern de les Illes Balears, els batles d'Artà, Capdepera, Son Servera i Sant Llorenç han mantingut contactes per fer un front comú i han sol·licitat reunions amb el Govern.

Per la seva part, membres de la plataforma contra els parcs eòlics s'han entrevistat amb el batle de Son Servera i han fet arribar el seu punt de vista a les conselleries de medi ambient i de comerç, indústria i energia.

En el moment de redactar aquesta informació se segueixen recollint signatures.

50 anys de Es Moleter

Ignasi Umbert

Enguany es compleixen 50 anys de la inauguració de l'actual camp de joc del C.D. Cardassar "Es Moleter". Efectivament, el passat dia 18 de juliol, aleshores dia de festa, instituïda per l'antic règim en recordança del seu alçament militar contra la II República espanyola -legal i democràticament establerta-, va tenir lloc la inauguració formal del camp, en presència del Governador civil de les Balears, Plácido Álvarez Builla López i Villamil -aquest senyor estava casat amb una cosina de la dona del Generalíssim Don Francisco Franco y Bahamonde, Donya Carmen Polo-, i del batle de Sant Llorenç, D. Tomàs Rosselló Llodrà, i demés autoritats. Com era habitual en aquests actes, la benedicció era obligatòria, i més si es tractava d'un acte d'inauguració d'un lloc públic, i en aquest cas ho va fer el rector de la nostra parròquia D. Melcion.

La idea de fer un camp nou va prendre forma a principis de 1955, quan Jaume Llinàs Riera, *es Moleter*, un llorençí emigrat a Amèrica i a qui les coses li havien anat bastant bé, va ofertar a l'Ajuntament, a través d'un bon amic seu, en Pere Servera, *Figó*, uns 9.000m² de terrenys per a fer-hi un camp d'esports i, a mitjan novembre, se signava davant notari la cessió d'aquest terreny, terreny que en realitat estava format per tres trossos de terra. A la cessió d'aquest terreny quedava clar que el C.D. Cardassar tenia prioritat en la seva utilització.

Al cap de molt poc temps es començaren les obres, obres fetes bàsicament a base de "feixines". Les feixines eren uns dies de feina anuals que tots els homes majors d'edat empadronats al municipi havien d'aportar a la comunitat llorencina. Aquesta apor-

tació laboral es va fer fins als anys 70 i, a rel del canvi massiu dels ciutadans del camp cap a la vorera de mar, la feixina es va convertir en un impost i, finalment, a principis dels anys 80, va desaparèixer com a tal.

El C.D. Cardassar, que els darrers anys havia jugat a un camp que hi havia a l'entrada del poble que es deia "es camp de sa Blanquera", tan prest com va poder es va traslladar a jugar al nou *Campo municipal de deportes* i, ja a la temporada 56-57, jugava en el nou camp, encara que no hi havia vestidors ni estaven fetes les parets de cantons que el tancaven, les quals encara hi són. Es varen fer unes peraltes i una petita pista de patinatge, que per cert l'afecció a aquest tipus d'esport va tenir poca durada. En canvi a les bicicletes sí que hi havia bastant d'afecció i sovint s'organitzaven carreres de pista i algunes mixtes (carretera i pista). En els anys 80 es va enderrocar la peralta que hi havia a la part dels vestidors degut a què ja no s'hi organitzaven carreres, però també per l'ampliació que es va fer del terreny de joc. La peralta de la part de la teulera es va enderrocar a finals del passat mes de juliol. També en aquests anys es varen cobrir les grades, el que va fer que si plovia els aficionats no es banyessin. Aquesta coberta ha estat canviada aquests darrers mesos. En aquesta primera ampliació, el president del club era n'Antoni Ordinas. També és en aquest any, i a proposta de l'aleshores batle del municipi i actual president del club, Ignasi Umbert,

el *Campo Municipal de Deportes* va a passar a anomenar-se "*Camp des Moleter*". A finals dels anys 60, essent president del club en Montserrat Umbert, es varen col·locar els primers focus; aquests tant sol permetien poder entrenar els vespres amb una mica de llum i a mitjan anys 80, essent president del club en Francesc Umbert, es varen col·locar les primeres torres, que s'anaren millorant en els anys següents i, a principis dels anys 90 es varen inaugurar els actuals vestuaris; el president del club era en Gabriel Servera. I l'estiu de 2001, essent president del club en Tomeu Mestre, es va fer una altra petita ampliació i es va col·locar la gespa artificial. I ja fa alguns dies, i amb una subvenció del Consell de Mallorca, es va ampliar amb la construcció de dos vestidors més, un magatzem i una sala polivalent al lloc on, a principis dels anys 80, s'hi havien construït uns vestidors per al primer equip.

Aquesta és una mica en síntesi la història del Camp es Moleter en aquests primers 50 anys d'existència.

En aquest camp, els llorencins hi han vist des d'actuacions de circ a concerts, des de carreres de bicicleta a exhibicions del nostre gran *Sansón del siglo XX* i d'altres tipus, des de decepcions dels nostres colors a alegries, pujades i davallades del nostre equip a les diferents categories. I és que 50 anys així mateix donen per molt. Esperem que "es Moleter" segueixi essent un lloc de trobada per els molts afeccionats al futbol. Així sia.

Ultramillor

**Agència de viatges del grup A
Títol 999**

**Carrer del Sol, 19
Cala Millor-Mallorca
Tel. 971 585720**

Nota de premsa del Parlament

Francesca Sanxo

MUNAR DEMANA ALS DIPUTATS ESFORÇ I DIÀLEG PER REPRESENTAR ELS CIUTADANS DE BALEARS

Durant la sessió solemne d'obertura de la VII Legislatura, que se celebrà dia 12 de juliol a la sala de les Cariatides del Parlament de les Illes Balears, la presidenta Maria Antònia Munar i Riutort, pronuncià un discurs on defensà el debat i l'acord com a mecanisme per exercir amb eficàcia les funcions parlamentàries.

Per a Munar "iniciar la setena legislatura d'aquest Parlament implica constatar la solidesa del nostre sistema democràtic, al marge de les conjuntures polítiques concretes", a més de "comprovar com el nostre model autonòmic està plenament consolidat i, a més a més, avança i s'adapta a les noves necessitats dels ciutadans".

Durant la intervenció la Presidenta incidí en el paper que han de desenvolupar els 59 diputats de la Cambra, "ciutadans elegits per altres ciutadans per defensar els interessos generals. Ni més ni menys". Per això els hi reclamà "un esforç de debat i de presa de decisions. Un esforç de compromís amb les tasques de control que tenim encomanades i, finalment, un esforç per exercir el poder de legislar de manera justa, equilibrada i en benefici dels interessos generals".

També assegurà que "en aquesta Cambra tothom és imprescindible" i, per això, "la veu de cada un de nosaltres mereix el màxim respecte i la suma de totes les veus és, ni més ni menys, la veu del Parlament de les Illes

Balears, la veu de tots i cada un dels ciutadans d'aquesta terra".

Per a la Presidenta amb l'obertura de la VII Legislatura s'inicien molts reptes nous com són "el desenvolupament del nostre Estatut d'Autonomia" o aconseguir "més finançament per a la nostra Comunitat", entre d'altres qüestions.

Així mateix recordà que la Cambra no forma part del poder executiu, sinó del legislatiu, "un poder que s'exercita no només prenent decisions, sinó també debatent, cercant acords, intentant majories i consensos", fet que suposa, dins aquesta funció de deliberació, "la recerca de majories suficients per governar", és a dir, "la democràcia representativa".

També assenyalà que "aquell que assoleix el suport majoritari dels representants dels ciutadans és qui pot dur endavant el seu programa de govern i les seves propostes", al mateix temps que puntualitzà que entendre el concepte de democràcia representativa "és comprendre el funcionament del Parlament", sense que això vulgui dir que "aquell que aconsegueix la ma-

joria de la Cambra pugui fer allò que vulgui".

Per altra part la Presidenta considerà, recordant les paraules de John Stuart Mill, que "en democràcia, les minories s'han de poder fer sentir, i han de tenir la possibilitat de triomfar amb la força dels seus arguments".

Finalment, desitjà que el Parlament sia "una institució oberta a la societat moderna, accessible, protagonista de la vida política" i assumí el compromís de fer de la Cambra "un Parlament de tots i per a tots".

El mateix dia de la sessió solemne d'obertura, la Presidenta rebé en audiència Juan Maria Atutxa, ex president del Parlament Basc, i Ernest Benach, president del Parlament de Catalunya.

FONTANERIA**JOAN MIQUEL**

C/ Verge Trobada, 46. - Mobil 636089861
07530 SANT LLORENÇ

you can
Canon

CAMARA REFLEX DIGITAL

EOS 400D
DIGITAL

El món és seu.

Converteixi'l en
el seu camp de jocs

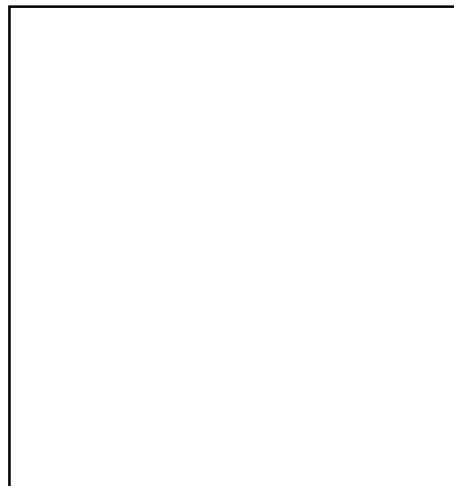
IGNASI
FOTOGRAF
C/Major, 47
Tel. i Fax: 971 83 83 51
Sant Llorenç

NAIXEMENTS

* El dia 12 de juny va néixer a Son Moro en Philip Pascual Zurawski, fill d'en Guillermo i n'Agatha Helena. La nostra enhorabona.

* El 18 de juny, a Sant Llorenç, va néixer n'Antonio Florencio Nievas, fill d'en Francisco i na Marta. Salut.

* El 23 de juny va néixer a Sant Llorenç en Jordi Miquel Montoro, a qui veim a la fotografia acompanyat del seu germà Miquel. Enhorabona als seus pares, Magdalena i Miquel.

* Dia 8 de juliol, a Sa Coma, va néixer n'Aaron Marqueño García, fill d'en Miquel i n'Eva Maria. Enhorabona.

* El 10 de juliol va néixer a Sant Llorenç na Rosa Adrover Torres, filla de n'Amador i n'Antònia. Salut.

* Dia 16 de juliol va néixer una nova llorencina: na Marina Adrover Estarellas, filla d'en Jeroni i na Maria Soledat. Aquí la veim enmig dels seus germans Marc i Ivan.

DEFUNCIONS

* Dia 21 de juny va morir a Pal-

ma na Luisa Villegas Medina, a l'edat de 98 anys. Descansi en pau.

* El mateix dia 21 de juny va acabar la seva vida una altra llorencina: na Petra Pasqual Galmés, de 93 anys d'edat. Vivía al carrer del Rector Pasqual. Que la vegem en el cel.

* Dia 13 de juliol va morir a Sant Llorenç na Margalida Jaume Bauzà, als 80 anys d'edat. Descansi en pau.

* Dia 16 de juliol va morir na Maria Lull Roselló, a l'edat de 86 anys. Era la mare d'en Guillem Boquet i vivia per Cala Rajada. Que puguem pregar per ella molts d'anys i descansi en pau.

* Dia 20 de juliol va morir a Sant Llorenç na Maria Pasqual Caldentey, als 82 anys d'edat. Al cel sia.

* El 4 de juliol, a Cala Millor, va morir un turista anglès que nomia Jeremy Paul Marles, de 47 anys. Descansi en pau.

NOCES

* Dia 16 de juny es casaren en José Nabrano Monje, de Badajoz, i na Mònica Romero Gutiérrez, de Portocristo. Enhorabona.

* El 16 de juny feren l'esclafit dos llorencins: en Guillem Ordinas Febrer i n'Aina Maria Llinàs Sureda. La nostra enhorabona.

* Dia 7 de juliol es casaren en José Cabrera Pozo, de Ciudad Real i na Maria Inés Menacho Roca, de Bolívia. Salut.

* El 21 de juliol es casaren altres dos llorencins: n'Andreu Pont Riera i n'Antònia Pasqual Santandreu. Enhorabona.

Isabel Nicolau i Aina Simonet

Telefons

Aigües Sant Llorenç	838559
Ajuntament	838393
Auditòrium	587371
Biblioteca	569654
Bombers	085
Camp de futbol	838703
Delegació Son Carrió	569619
Depuradora	810359
Emergències	112
S'Escaleta	838544
Escola	569483
Fems	844372
Funerària Sant Joan	526139
Guàrdia	062
Hospital de Manacor	847000
Policia local	609 637960
Tercera edat	569512
Turisme Sa Coma	810394
Turisme S'Illot	810699
Delegació Turisme	585409
Unitat sanitària	569597
Urgències mèdiques	061

Glosa al mòbil

An s mòbils ds meus nins
els an fuit moltes de lle3,
perkè estven tan stretes
ke no i kbien ddins.
Si no prenc ets atapins
i prctic am so tclat
per treure'n b s'entrellat,
no sé com m'arreglaré
perkè sols no ls ntndré!
Creis-me ke stic mbullat!

Tornejos nous i un club renovat

Pau Quina

A l'estiu, amb la calor, arriben els tornejos al poble. En tenim per triar: futbol, bàsquet, tennis, dards, pesca... Els més populars i que en conseqüència tenen un major nombre de participants són el de bàsquet (des que es va adoptar la modalitat de 3x3 mixt ha guanyat adeptes), el de futbol (per alguna cosa és l'esport rei) i el de tennis (no sé si per l'estela d'en Rafel Nadal, però els tres darrers anys ha pujat com l'espuma). En aquesta secció faré menció a com van els de tennis i futbol, que per alguna cosa hi participi i n'estic informat. De totes maneres, des d'aquí animo a la gent que envii algun resum de la resta de competicions per així tenir una revista més completa que cobreixi tots els esdeveniments. Ànims, que no costa tant.

El torneig de futbol ha començat amb algunes novetats. Primer de tot en el sistema de competició: ara resulta que hi ha tres grups i que només es classifica el primer de cada un per acabar fent una final triangular. És a dir, es boten les semifinals, els quarts de final i coses d'aquesta mena per fer una final entre tres, la qual cosa no té antecedents, però pel que pareix som un poble innovador. Allò que no sé, i la majoria de gent tampoc, és com serà aquesta final triangular. Es farà en un sol dia? Jugarem tots contra tots en tres partits diferents? Què durarà cada partit? Com es resoldrà en cas de triple empat? Aquestes són les preguntes que es fan pel poble, però ja veurem al final com se

soluciona tot aquest embolic. A part d'això, ja he vist alguns partits i abans de res vull destacar la bona feina que està duent a terme l'àrbitre que ens dirigeix. És seriós i disciplinat. Per mi ja pot tornar l'any que ve. Pel que fa als equips, es pot dir que els favorits per a la victòria final són els Llorenç Bauçà (ja fa temps que juguen plegats i saben que és guanyar el trofeu); els Planissi se casa.com (aquest any han aconseguit reunir un equip interessant); els Juvenils (són els guanyadors dels darrers anys, excepte a l'edició anterior, que foren eliminats amb molta polèmica); i els Papparrons (aquest carrioners que han arribat a les eliminatòries finals un parell de pics). També podríem incloure els Sense Nom i els Frente Carde, però segurament encara són massa joves. Per acabar un missatge per a tots els participants: que guanyi qui s'ho meresqui i no ens facem mal que més tard o més d'hora haurem d'anar a treballar.

Pel que fa al torneig de tennis, no hi ha gaire novetats respecte a l'anterior de Pasqua. Si de cas cal destacar

que, a part dels 33 participants del torneig individual masculí, s'ha afegit la modalitat de dobles, la d'individuals per a nins de 9-10 anys, 12 anys, 13-14 anys i la modalitat d'individuals femenins. Tot això demostra que l'acceptació d'aquest esport augmenta dia rere dia (abans que espassi seria convenient fer aquestes noves pistes promeses). Aquí xerrar de favorits és fàcil: en Miquel Femenies *Xetxe*, en Gaspar Mesquida, n'Agostí Domenge, en Toni Roca, en Jordi Barbot... Però de totes maneres n'hi ha un a batre: el campió dels darrers tornejos, en Pedro *Trompes*. Au al·lòs a jugar i que se'n dugui el trofeu el millor.

Ah, per cert, també vull fer menció de la darrera que m'ha arribat a les orelles. Pel que sembla, en les properes festes patronals s'organitzarà una cursa ciclista de traçat urbà en la qual participaran tots els grups ciclistes del poble (que són molts i ja era hora que s'aplegassin). Realment, pinta bé.

El Cardassar es renova

Després de confirmar-se un bon grapat de baixes (Esteve Sancho; Genovart, que ha tornat a l'Artà; Torreblanca, que provarà sort al Serverer; Toni Galmés; Sion, que ha marxat al s'Horta; i Toni Botó, a més de l'entrenador, el preparador físic i en Jordi Barbot com a directiu per desavinences), la comissió esportiva s'ha hagut de posar mans a l'obra i cercar jugadors arreu de l'illa per confeccionar un equip competitiu de cara a l'any que ve. Sobre tot s'ha apostat per jugadors joves i amb futur, la qual cosa és positiva però també comporta un cert risc ja que encara són al·lòs que han d'explotar i alguns mai han militat a Preferent. A tot això, s'ha d'afegir l'aposta per un nou entrenador, la qual cosa implica un nou sistema, una nova manera de fer feina i una nova filosofia. Esperem que no passi com amb en Biel Torres i amb aquest la

sintonia entre la directiva, l'entrenador i els jugadors sigui la idònia per afrontar una campanya exigent com la que ve. De fet, és un dels anys més complicats als quals s'haurà d'enfrontar la jove directiva, ja que una renovació tan profunda de la plantilla i un canvi d'entrenador sempre és difícil d'assumir. Esperem que les coses vagin bé i des d'aquí els desitjo sort.

Quant als fitxatges, convé començar amb el nou entrenador. El seu nom és Pedro Alejandro i se'n té molt bones referències. Feina, dedicació, disciplina... Prové de l'equip de Tercera Regional de Capdepera i debutarà amb l'equip granota a la categoria de Preferent. Això fa que l'aposta de la directiva per aquest míster sigui valenta i atrevida. A part d'això, són quasi segurs els següents jugadors, encara que cal estar pendants de la llista final que entregarà l'entrenador al final de la pretemporada ja que no vol una plantilla

massa nombrosa:

- Miquel Àngel Romero (porter procedent del Cardassar Juvenil).
- Tomeu Perelló (porter llorencí procedent del Serverer).
- Tomeu Vadell (defensa procedent del Portocristo Juvenil).
- Salvador Vergas (defensa procedent del Petra).
- Joan Rigo (centrecampista llorencí procedent del Serverer).
- Simó Santandreu (centrecampista procedent del Vilafranca Juvenil).
- Joan Riutort (davanter procedent del Vilafranca).
- Sergi Woolker (centrecampista procedent del Cardassar Juvenil).
- José Fernández (davanter procedent del Cardassar Juvenil).
- Pedro Gomila (centrecampista. L'any passat no militava a cap equip).

Finalment els entrenadors del futbol base han quedat col·locats de la

següent manera:

- Mariano Ramon (Juvenils).
- Jeroni Móra, Mateu Móra i Toni Pelut (Cadets).
- Bernat Palmer (Infantils).
- Toni Pedraza (Alevins).
- Nofre Gomila i Esteva Sancho (Benjamins).
- Tomeu Sampol (Prebenjamins).

Fe d'errates: Ja que tenc uns lectors molt crítics (no sabeu com, però això és positiu ja que vol dir que hi ha gent que em llegeix), l'altre dia em feren saber que en el meu darrer article vaig fer una errada d'aquestes apoteòsiques. Concretament vaig mencionar que cap càrrec destacat de l'equip de govern es presentà a l'entrega de trofeus del torneig de tennis de Pasqua. Des d'aquí les meves disculpes a Juan José Planas Pons, regidor d'Esports, que sí hi era present.

Un món de cultures

Sant Llorenç és un municipi d'aproximadament 8.000 habitants, on hi convivim persones de moltes nacionalitats. De fet, si feim una ullada al padró veurem que hi ha persones de tots els continents.

Hem passat d'esser un país generador de població emigrant a un país receptor d'immigrants, de persones que segurament mai no deixarien les seves llars si no fos per la situació econòmica, política i social que viuen els seus països d'origen.

L'Ajuntament de Sant Llorenç, a través de la delegació de Benestar social i Joventut, juntament amb les delegacions de Cultura i Educació, va plantejar la possibilitat d'utilitzar aquesta diversitat social i cultural

del municipi per millorar la convivència dins el mateix. Va néixer així aquest projecte de sensibilització amb la cultura com a motor per un apropament entre els habitants i com a eina per aconseguir la convivència entre la diversitat de cultures.

El passat 27 de juliol iniciàrem el projecte amb una nit intercultural, que es va realitzar a la plaça de l'Església i ca comptar amb tallers de papiroflèxia, instruments musicals i jenna, entre d'altres. També tinguérem demostracions de danses del mediterrani, danses medievals i un taller de salsa.

Dedicàrem la part gastronòmica al Marroc.

Com s'ha assenyalat abans, aquesta nit intercultural ha estat només la primera activitat que s'ha duit a terme, com a inici del projecte que tindrà continuïtat al llarg de l'any i pretén arribar i aconseguir la participació no només dels nouvinguts, sinó també de la població autòctona.

Maria Galmés
Benestar social

Sant Llorenç solidari: centre de salut de Tavapy

El proper 31 d'agost se celebrarà a Sant Llorenç un sopar solidari per Paraguai. La intenció és recaptar fons per poder equipar un Centre de Salut que s'ha construït a San Roque González-Tavapy, una zona rural de l'interior de Paraguai.

La decisió de construir aquest centre assistencial es va prendre després d'analitzar la realitat de la salut al poble i la poca accessibilitat que hi tenien els pobres. Es tractava de crear una alternativa de salut que arribàs realment als més necessitats: dones embarassades, nins i *campesinos* (allà el nom de *campesinos* defineix la gent que viu al camp sense terra, són els més pobres entre els pobres). Cal tenir en compte que la sanitat pública a aquest país no inclou ni tan sols la visita del metge, que s'ha de pagar, ni molt menys les medicines que els recepten. Així podem imaginar que posar-se malalt en aquestes circumstàncies és realment una desgràcia. Els familiars han de vendre el que tenen per poder pagar totes les despeses que genera una situació així.

L'any 96 es va posar fil a l'agulla i gràcies a una ajuda de la Diòcesi de Mallorca i a una altra d'un grup d'Itàlia es va començar l'obra. Al gener de 2007 s'arreglaven a Manacor 7000• que han

possibilitat acabar l'edifici.

Ara el poble de Sant Llorenç té l'oportunitat de col·laborar en l'equipament d'aquest Centre de Salut (mobiliari, instrumental metge i d'altres) perquè es pugui posar en funcionament.

Mentre s'ha fet l'edifici s'han preparat més de 50 promotors de salut, s'han cercat metges voluntaris i s'ha

animat tota la comunitat a sentir-se part d'un projecte que potencia la salut i la dignitat de Tavapy.

A les postres del sopar se sortejaran diversos objectes donats per alguns particulars i empreses, però no es vendran números a part, ja que amb la compra del tiquet hi estaran incloses les participacions a les esmentades rifes.

A la tradicional Fira Nocturna que se celebrarà per les festes de Sant Llorenç també hi haurà dues paradetes, on es facilitarà informació de les mancances d'aquell país i es podran adquirir alguns objectes d'artesanía popular del Paraguai.

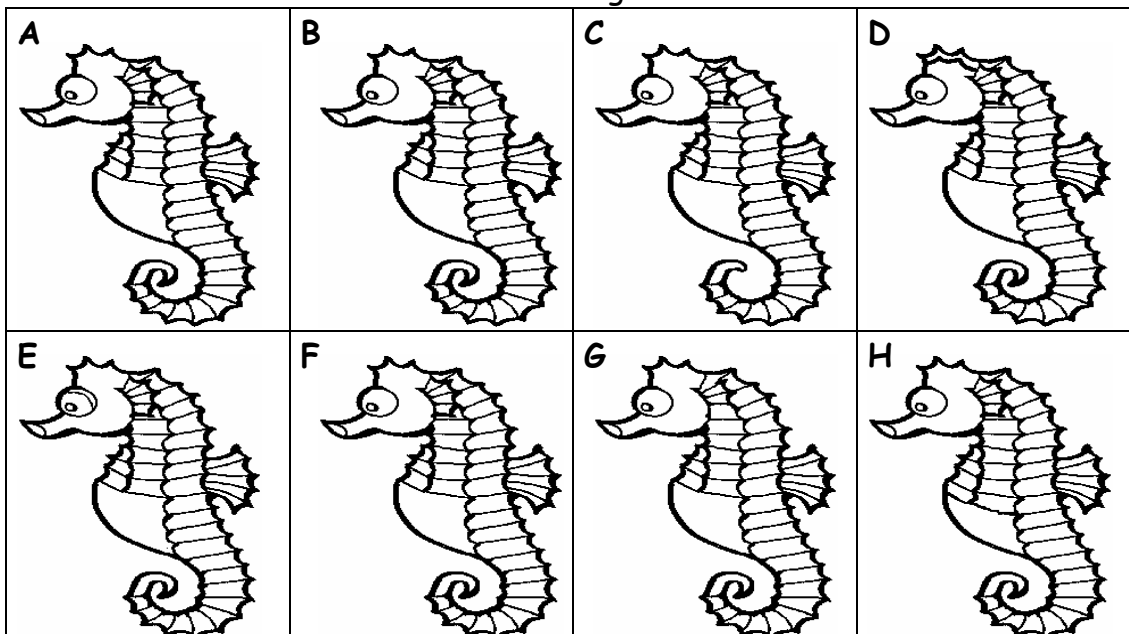
L'organització de les dues activitats -sopar i paradetes- ha anat a càrrec d'un grup de llorencins que ja es va moure fa dos anys pel noma, i que a partir d'ara respondrà al nom de "Sant Llorenç solidari", obert a qualsevol iniciativa d'ajuda a ONG's d'arreu del món i, naturalment, també obert a tots els que s'hi vulguin implicar, sense limitació de cap casta.

Animau-vos a col·laborar per posar en marxa aquell centre de salut.

1.- Troba els dos cavallets de mar iguals:

Margalida Fiol

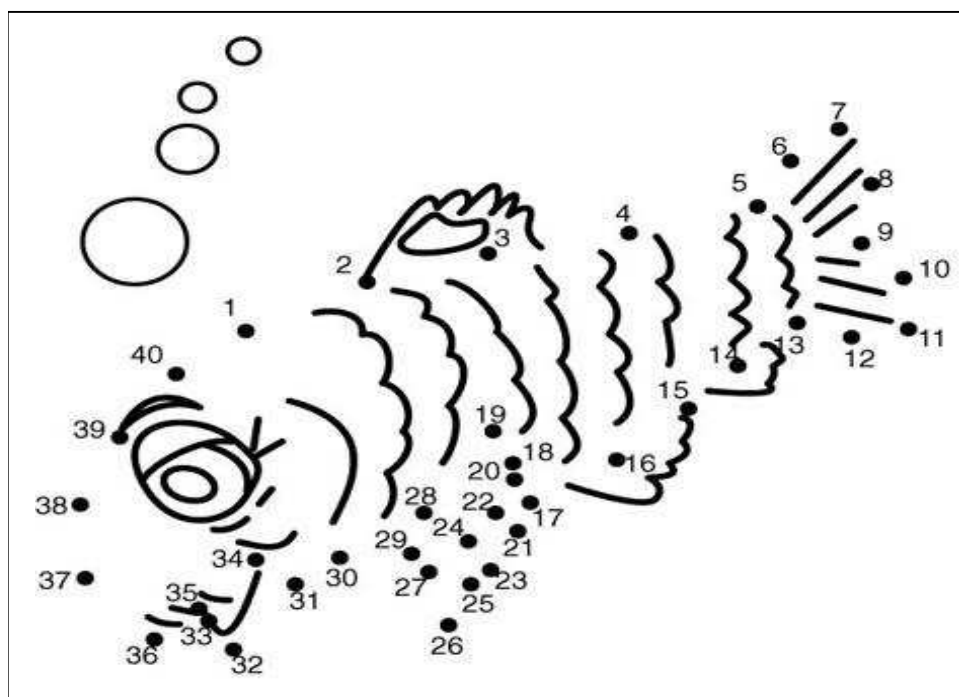
2.- Endevinalles:

**Quan més m'ensabones,
més m'embrutes.
Si em vols netejar
deixa'm estar.**

4.- Cerca el nom de 8 mamífers salvatges:

O	M	L	I	Q	D	W	D	C	Z
E	L	E	F	A	N	T	J	B	C
M	I	C	O	K	L	T	I	K	A
N	O	J	D	D	K	Y	R	R	M
H	I	P	O	P	O	T	A	M	E
O	A	E	Z	G	S	I	F	H	L
V	T	I	G	R	E	R	A	F	L

3.- Segueix els números i veuràs que és:

Solucions al número anterior

1.- Les 7 diferències:

2.- Endevinalla: El vaixell.

3.- Sopa de lletres:

U	E	F	I	C	U	B	T
O	R	R	Q	E	Q	I	M
P	P	U	L	F	M	V	Y
O	P	E	R	O	N	E	A
L	L	F	H	U	M	E	X
A	T	K	F	A	L	S	O

4.- Encreuat numèric:

3	+	2	+	1	=	6
x	+		+		+	
4	+	6	-	3	=	7
:	-		-		-	
6	-	3	+	2	=	5
=						
2	x	5	-	2	=	8

Osset de peluix

REVELACIONS DE LA MIRANDA EN EL SEU LLOC SECRET

La Miranda s'asseu en un racó del bosc i aprop se li asseu l'Eric. Ella explica la història.

- Veuràs, jo vaig conèixer l'Armando en la universitat. No sé què tenia que el trobava atractiu, suposo que la seva personalitat críptica i forta no la veia tan violenta aleshores. Al principi no veia en ell un noi romàntic però pensava que tot no es podia demanar, i que amb el temps ja ens avindríem.

L'Eric somriu, provant de ser respectuós.

- Suposo que és el que pensaves aleshores, i mira...

- No sé, em sento tan estúpida...

- Tothom pot equivocar-se no?

- Sí... no sé...

L'Eric acaricia amb les seves mans les de la noieteta. Per qualsevol que vegi l'escena des de fora té molta pinta romàntica. La Miranda tremola de desig quan nota com l'Eric l'acaricia. El noi, però, intenta conservar la calma. Ella parla:

- Ets molt maco... sí... suposo... Veuràs, jo, quan l'Armando em deixava moments de solitud venia a aquest lloc del bosc, i un dia se'm va ocórrer deixar un record de l'amor que aleshores sentia per ell; un amor que encara no me l'havia desgastat.

- Un record dius?

- Mira.

S'aixeca, va a l'arbre i treu la lona de l'arbre. A sota hi ha l'escorça de l'arbre, on hi ha escrit (segurament amb alguna navalla) un cor amb una fletxa amorosa. No cal dir que té tota la pinta d'un cor d'amor. A un costat hi ha una "M" i a l'altre costat una "A".

- Caram, és curiós. Què simbolitza aquest cor?

- Doncs veuràs, un dia vaig venir aquí amb l'Armando i, malgrat ell no estava gaire encantat, li vaig fer escriure un cor i, al costat, la lletra "M" de Miranda i a l'altre la lletra "A" d'Armando. Era com un signe d'amor, un caprici particular. Li vaig dir que aleshores mentre jo l'estimés a ell seria la seva inicial la

que estaria en aquest arbre.

- I ara?

La Miranda es treu una navalla de la butxaca i tatxa la "A" d'Armando.

- Ara, el dia que tu estiguis segur que m'estimes, hem de venir aquí i m'hi has d'escriure la "E" d'Eric.

- Però jo...

- Mmmm... Vinga maco, només dóna'm temps i ja veuràs com un dia acabem bojos l'un per l'altre. Com és possible que un noi i una noia que es caiguin tant bé i es respectin tant no es puguin estimar? Vinga, ja que hem arribat fins aquí, relaxem-nos. Tomba't a la molsa i mimem-nos una mica.

S'estiren els dos a la molsa i comencen a fer una xerrada. Aleshores se sent com si un animaló corretegés per entre la molsa...

L'EPISODI DE L'ESQUIROLET

Era un esquirollet que anava camí enllà buscant menjar. De sobte es para i mira l'Eric i la Miranda. Ella xiuxreja coses suaument a l'orella de l'Eric, provant de no espantar la bestioleta.

- Mira Èric, quin esquirollet! Coneixes les teories dels budistes?

- Dona... No sé, una mica.

- Doncs he llegit una mica sobre aquesta religió i tinc entès que segons ella un esperit teu podria habitar en qualsevol ànima d'una bèstia o una planta.

L'Èric li comenta sense rastre de burla, sempre baixet per no espantar la bestiola.

- No sabia que fossis budista practicant.

- No exactament... però he assistit a classes de ioga i tinc un respecte per aquestes teories. Sóc simpatitzant, més aviat. Mira com ens observa l'animaló, potser està provant de saber quin de nosaltres és el seu avantpassat.

- Tens unes teories molt curioses, Miranda. Però veus, l'esquirollet no reacciona. Ara mira, si jo per exemple fos l'avantpassat aquest que dius vindria a per mi, no? Doncs mira: - S'apropa molt a poc a poc a l'esquirollet i li fa gestos: - Ei, bufó, bufó! Vine aquí. - Li fa gestos procurant aparentar tranquil·litat. L'esquirollet dubta però només per un

moment. S'apropa a l'Èric a saltirons i li olora la ma. L'Èric no sap què fer però li allarga la ma. L'animaló, sense mostrar massa desconfiança, s'hi puja a sobre.

L'Eric s'aixeca del terra amb la bestiola a la ma.

- Has vist això? Com és que aquest animaló confia en mi si normalment les bèsties salvatges no ho fan gaire?

- Potser sí que de debò t'ha vist a tu, i no a mi, com a avantpassat.

- Deu ser que el solen alimentar la gent del voltant en ocasions i ja no desconfia tant.

- O potser, carinyo, és que l'esquirollet, com jo, et veu encantador - diu la Miranda mentre el besa a la galta. - Millor que deixis la bestioleta que corri lliure i ens quedem sols.

- Espera - L'Eric agafa un aglà del terra i li dóna a l'esquirollet, qui se'l menja amb delit. Després abaixa la ma fins al terra i amb una empenyeta amb l'altra ma el deixa al terra. L'esquirollet torna a mirar l'Eric i marxa sense presses camí enllà.

La Miranda estira els braços i badalla.

- Bé, carinyo, m'ha agradat molt estar amb tu davant el mar i en el bosc, però ara es farà fosc i tinc ganes d'estar a casa. Ara no et deixaré escapollir-te perquè recorda la promesa: si no aconseguies desanimar-me i demostrar-me que no m'atreus com a home (cosa que ho has fet; al contrari, ara m'agrades més i tot), faries l'amor amb mi. Tu que ets home complidor de promeses, aquesta nit et toca satisfer-me. - Li envolta amb els braços el coll. - Sóc tota teva.

L'Eric es posa inquiet i pensa que tant de bo que trobi una forma d'escaquejar-se, perquè no se sent precisament molt a to per a montar-s'ho amb ella. Es besen, se'n tornen al cotxe i van a la ciutat.

EL SOPAR AMB TRAMPA DE LA LLEONA

Segons la juguesca que ell mateix havia aprovat, i que havia perdut, l'Èric aquesta nit tenia que montar-s'ho eròticament amb la Miranda. Ell no se sentia

amb massa ganes d'aventures d'aquest tipus. La Miranda era una noia exerida i maca, de bons pitets i un cullet maco, ben pentinada, somrient i agradable. Però al mateix temps l'Èric se sentia com a alienat. Enyorava les llargues tardes amb l'ordinador, l'escriptura, els videojocs, que aleshores només eren interromputs per cites esporàdiques de col·legues trucats per telèfons o trobats pel carrer.

Efectivament, l'Èric no tenia colla d'amics com tampoc havia tingut núvia fixa. Però se sentia a gust estant sol, escrivint a tope i gastant el temps en la creació literària. No trobava massa sentit a tenir una núvia, ja que, això creia, ja se sentia feliç tal i com era. On aniria a parar amb aquesta promesa de la qual se sentia acorralat? Ell sempre s'havia pres seriosament les seves promeses, fins i tot en els pocs casos en que no les havia pogut complir. A més sempre tenia present el motiu de la juguesca que havia fet amb ella: convencer-la que és capaç de trobar algun altre noi i separar-se de l'Armando, convencer-la que encara posseeix capacitat de seducció. Una vegada haguessin congeniat una setmana trencarien com a bons amics, la Miranda en algun temps es buscaria algun altre nuvi (oblidant-se, doncs era un fet implícit, de la promesa feta a la seva àvia) i la vida de l'Èric continuaria fins on estava.

Ara, però, tot això es torçava perquè la Miranda estava juguetejant amb pactes i arguments retòrics per a què ell satisfés amb ella desitjos carnals! L'Èric, de totes formes, no era una persona casta. Havia renunciat a passar més temps provant de lligar noies per pessimisme respecte al propi atractiu, per sentir-se absorbit per la seva pròpia afició ideològica d'escriptor i perquè no és una persona a la qual atragui molt especialment sortir amb gent. Tot això, pensava l'Èric que era incompatible amb les noies. Que cap d'ella atravessaria les seves barreres de desconfiança o els seus problemes socials.

Així passa de nou un problema tan etern com el món: el teu pessimisme corre risc de transformar-se en la teva realitat, i la teva pròpia "profecia d'invalidesa", ajudada pel pessimisme, pot

espatllar-te tant davant les dificultats de la vida. O sigui, al final passarà que la teva profecia s'autocomplirà a sí mateixa.

L'Èric i la Miranda arriben a ciutat, aparquen i van a casa de l'Èric. Allà està el Joan. Arriben, i la Miranda demana al Joan de parlar a soles una estona els dos, apartats de l'Èric.

Durant el considerable temps d'un minut la noieta parla a soles amb el seu vell amic i aquest surt de l'habitació.

- Èric, veuràs, donat que la Miranda i tu voleu estar a soles - remarca l'expressió "a soles", - jo hauria de marxar a comprar algunes coses i després veuré si puc estar amb l'Eva al nostre pis.

- Però Joan...

El Joan es posa un dit als llavis i es fa el dissimulat.

- Sí, ja sé que és una decisió sobtada i que havia de fer coses al pis avui mateix però poden esperar. Recorda que demà l'Eva i jo vindrem a visitar-vos, ella ja té ganes de conèixer la Miranda. Demà és diumenge, ja saps. Farem un dinarillo de família tots plegats. Anima't i centra't una mica més en distreure't, noi! Bé, jo marxo, ens veiem demà. A la nevera hi ha menjar, o podeu demanar-vos una pizza. Cuideu-vos macos.

El Joan marxa de casa mentre l'Èric se sent com a indefens. Es troba atrapat en una dialèctica domèstica i no sap què fer. Es gira cap a la Miranda (només cal mirar una mica la situació com per veure quina classe de situació entre la Miranda i l'Èric està provant d'afavorir el Joan) i diu:

- Bé, maca, estem sols.

La Miranda mira a l'Èric. Se li veu un cert apetit eròtic en l'expressió. Però en el fons, a la seva manera, està tan inquieta com l'Èric mateix.

- No sé, carinyo... Preparem una mica de sopar?

- D'acord. Ves a la nevera i mira aviam què hi ha.

La Miranda va a la nevera i la mira durant un minutet.

- Et va bé una mica de salmó amb patates, amb préssec i gelat per postres?

- Com saps que aquests són els meus plats preferits?

- Me n'ha informat el teu germà quan

parlàvem a soles. Què penses?

L'Èric cada cop se sentia més com un lleó acorralat. O com una peça de puzzle que ha d'acabar essent encaixada. O com la dialèctica de Hegel: ella no era més que una tesi, la Miranda l'antítesi i al final la síntesi conjunta era anar cap al desig d'unió en parella.

La "parejita" es dedica una estona a preparar el sopar i a relaxar-se. L'Èric, tot i que se sent contínuament inquiet, decideix que esperarà a veure què passa i aviam si té sort i no ha de tenir relacions íntimes amb la Miranda a desgana, sense tampoc incomplir cap pacte.

La Miranda i l'Èric cuinen un soparillo senzill, però deliciós. Ella insisteix, i aconsegueix, que el sopar tingui un caràcter més íntim: només una petita bombilla encesa, de forma que apart de les llums de la ciutat per la porta de vidre estiguin bastant a les fosques. Res de televisió; només xerrar.

La Miranda és conscient del nerviosisme del seu enamorado, però procura no abusar de la situació. Mantenen una conversa suau sobre temes intrascendents, amb alguna paraula afectuosa: la carrera, la feina, la família, els temes intel·lectuals o d'altres. La seductora noieta és conscient d'una cosa: el seu intel·lectual cupido no vol sentir-se obligat a res, ni tan sols obligat en nom de les satisfaccions sexuals. Ell és molt individualista. Per tant, la tasca és convèncer-lo, per les bones i només amb la pressió justa, que ella el motiva.

Finalment s'acaba el sopar. Ambdós s'han prèls els postres.

De sobre, la Miranda agafa i s'aixeca.

- Què fas, Miranda? - Li pregunta l'Èric, però en el fons preveient-lo.

- Que què faig? Ja despararem la taula després, demà si convé. El Joan i l'Eva ens han deixat lliure, i tu has fet una promesa que compliràs. Anem al llit ara mateix, que ja en tinc ganes des de que et conec! - La Miranda ja s'ha esverat. S'estira cap amunt la samarreta que porta de sota els pantalons, i es disposa a despullar-se immediatament.

Jaumet: En vista de sa tranquil·litat política, prevista a tot arreu en aquesta legislatura, mos convé parlar un poc de com hem arribat aquí i des perill de rompre aquest benestar social, aconseguir al llarg des darrers quaranta anys. Disposats a recordar?

Xesc: Jo me record de com, amb vuit anys, es juliol i s'agost, un grupat grosset de nins i nines anàvem a collir ametlles i garroves a Pocafarina o altres possessions. Partíem a trenc d'alba en so camió d'en Llaborim i a sortida de sol ja estàvem davall s'arbre, a les nou a berenar -mitja hora-, a les onze sa fumada -mitja hora-, a la una a dinar fins a las tres; després, a les cinc, fèiem una altra petita fumada i fins que se ponía es sol.

Es dissabtes mos daven escarada perquè fent lo mateix des altres dies poguéssim acabar a les sis. Com que hi érem, tots un altre pot contar s'experiència que en treguérem d'aquest començar a esta a ses ordes de gent desconeguda, i de sebre es valor des dobbers.

Ramon: Bé, dins s'innocència d'un al·lot que no arribava an es dotze anys no mos ho passàvem malament. L'amo en Rafel *Llagost* era es capatàs i tenia molta mà esquerra; també hi havia n'Enrique, un bon cantador de cant espanyol i flamenc, a més d'un poc artista, i un altre des que mos entretenia era en Rafel *Batlet*, amb ses seves puntades. Noltros també mos sabíem entretenir, fèiem amistats noves, jugàvem, cercàvem nius, caçaven animals i es més velletons començaven a ensumar nines.

Julià: Com que part de sa sociedad se'n cuidava de mentalitzar-nos, eres tu mateix es qui t'apuntaves, sense pensar ni un sol moment en s'injustícia

d'haver de col·laborar amb vuit anys en s'economia de sa casa. Però així i tot no em penedesc gens d'aquesta experiència viscuda. A ca teva te feien sentir orgullós quan te mostraven que guanyaves més que ton pare (cobràvem es primer any trenta pesetes cada dia). Es dissabtes horabaixa i es diumenges estàvem cansats com un porc, però en aquesta edat i amb quatre dobbers mos sentíem es senyors de sa Terra, quatre dobbers que no equivalien a ses despeses d'un nin de cinc anys d'ara, cada vegada que entra en un bar.

Tomeu: Es diumenges, després de sa sesta, érem capaços de partir darrer una pilota a qualsevol carrer o a sa plaça i jugar a futbol fins que feia fosca.

Mariano: Collint ametlles començàrem a sebre sa diferència entre un nin i una nina. Ja de petits s'homo va darrera sa dona i sa que va marcant ses pautes és ella.

Xesc: Tu, Jaumet ho veus molt segur i segons sa glosa d'en Julià no hi està tant. Jo crec necessari fer-los un poc es comptes, an es nostros polítics.

Julià: Es PP en es carrer i ara no sé si els convé, però s'esquerra, a comandar. Un altre pic ja els va passar, quan a Alemanya es turisme se va enfonsar a ells els tocava comandar i, entre Madrid, ets hotelers i el Mundo les varen destrossar, de s'ecotaxa se varen aprofitar. Ara per tothom ja són sabudes: ses Illes han tornat menudes, gràcies a s'indústria de s'asfalt i es ciment. Les veig amb greus problemes i molt de patiment, quan s'acabi es funcionament, si han de mantenir tanta gent pes PP cridada, ara que s'acaba s'ensaïmada.

Ramon: Jo, com que comenc a estar cansat de sentir en Rajoy parlar des frau de ses Balears, li volia explicar com funciona això: O no sap que sa llei electoral també la va votar es PP? Sí, ho deu sebre, perquè de ses Canàries no en parla mai. Bé a lo que anava: si un tennista perd es primer set per 6-0 i guanya ets altres dos per 6-4, an es final ha guanyat 12 jocs i s'altre 14, però com que ha guanyat dos sets sa partida és seva. A ses eleccions passa lo mateix: si tu en tens deu i es que se junten són

onze, has perdut. Lo únic desagradable de ses locals és com mos entebanen per fer-mos creure que noltros votam es batlle, i no, noltros només votam es regidors, i són ells es que després fan es batlle.

Tomeu: Aprofitant sa mescladen Ramon de política-esport, també en faré una en so mateix sentit: Qui cony vol fer desaparèixer es ciclisme del món de s'esport? I ja que hi som, de pas felicitaré na Naomi Galmés pes seus triomfs i donaré una empenta an el Carde perquè enguany ses coses li surtin millor que sa darrera temporada.

Jaumet: Fa una estona parlàvem de s'obsessió d'en Rajoy amb ses Balears, bé, idò entre això i "los socialistas rompen Espanya", ha aconseguir aturar sa formació de govern a Navarra, perquè es poble navarrès vol es pacte amb sos socialistes i els ha ficat sa por dins es cos. Crec que ha arribat a dir de què en Zapatero posi es collons, perdó, es peus damunt sa taula i se formi es govern de Navarra. Val, ja hem parlat de política; ara direm ses frases corresponents i a festa, que a sa plaça hi ha sarau.

Xesc: En xerrar d'un homo valent, sempre el tens present. S'única manera de no incomplir una paraula és no donar-la. Més caga un bou que cent oronelles.

Julià: Es pecat se pot dir; es pecador, no. No pot ser beure molt i anar dret. Un pessimista només és un optimista ben informat.

Ramon: Es poble i ses ciutats haurien de ser per disfrutar-los, no per sofrir-los. Manco cotxos i més bicicletes. Fes bé i no ho diguis. Qui fa ses coses ben fetes les hi troba.

Tomeu: Es guanyar fa riure. Santa Margalida l'encén i sant Bernat l'apaga. Hi ha més dies que llonganisses,

Mariano: Una senyoreta se casa amb un torero i quan han fet es primer acte, es torero li diu: M'has enganat, no ets verge ni aprop fer-s'hi. I tu, li diu ella, on és s'altra bolla? Ah, bé, li diu ell, però això va ser una cornada. I ella: meiam si tu te creus que lo meu va ser una explosió, beneit!

Comentari

Quan aquesta revista arribi a ses vostres mans ja serem ben bé a sa meitat de l'estiu, i lo que se diu calor de sa vitenca no n'ha feta. Toquem fusta, que encara hi serà a temps, si vol, però difícilment serà un llarg i calorós estiu. Si vos hi fixau, just aquí dalt veureu ses diferències amb l'any passat.

Arà vendrà es temps de girar ses canals a defora i pensar amb qualche possible barrumbada, si bé cada any això arriba més retrassat, però sol ser com a clàssic que almanco un ruixadet banyi es pa-perins.

I per avui res més que donar-vos ses bones festes i p'es setembre en tornarem parlar. Fins llavors.

Xesc

Morts al front (i II)

Josep Cortès

Gabriel Adrover Femenias.

Segons consta a l'ofici remès a la batlia, de data 27 d'agost de 1938 pel tinent coronel, cap accidental del batalló de Caçadors de Serrallo núm. 8, el Sr. Buenaventura Sánchez de Palma, i del certificat del jutge municipal i encarregat del registre de Cáceres, el Sr. Luis Pita Gadarias, datat el 28 de setembre del mateix any, el dia 19 d'agost va morir a l'hospital de Cáceres a conseqüència

de la malaltia de paludisme contreta en operacions de guerra contra els rojos el cabo Gabriel Adrover Femenias, de 24 anys d'edat, natural i feligrès d'aquesta parròquia i fill legítim de Joan Adrover Rotger i Bartomeva Femenias Rosselló, d'estat casat amb Catalina Fuster Jaume. Va rebre cristiana sepultura a Cáceres.

Miquel Gayà Femenias. Segons consta en el certificat de defunció expedit a Sigüenza el 29 de setembre de 1939 pel director del grup d'hospitals militars de la mateixa ciutat, i la carta del mateix Sr. José Díaz Rodríguez, comandant mèdic dirigida al qui subscriu, el soldat pertanyent al regiment d'Infanteria núm. 309, Sr. Miquel Gayà Femenias, va morir a conseqüència de febre tifoidea a l'hospital militar de Sigüenza el dia 20 de març de 1939, essent enterrat en el cementiri d'aquesta Plaça, tanda 17, fila 7, sepultura 214. Era fill de Bartomeu Gayà Planisi i Bàrbara Femenias Rosselló, fadrí, de 20 anys d'edat.

Antoni Juan.

Segons carta de l'alferes capellà del 2n batalló de Sant Marçal, 1ª divisió Navarra, datada el 3 d'octubre de 1938, confirmada per altres del capità de la se-

va companyia del 13 del mateix mes, i també del soldat de la Mateixa Gabriel Ballester Llull, de Son Servera, el soldat del Regiment de Sant Marçal núm 22, 2n batalló, 7ª companyia Antoni Juan va morir en el front de Tarragona a conseqüència d'una canonada enemiga. Va esser enterrat a Bot (Tarragona) dia 1r d'octubre de 1938. Era fill de Guillem Juan Mascaró i Pereta Juan Riera, fadrí, de 19 anys.

Pere Llinàs Riera. Segons consta en el certificat de defunció expedit pel tinent mèdic Sr. Emilio Pujol Alvarez, de la 5ª bandera del 2n Terç de la Legió, de data 16 de desembre de 1938, el legionari pertanyent a la 19 companyia d'aquesta bandera Pere Llinàs Riera va morir a conseqüència de ferides rebudes en acció de guerra el dia 3 de setembre de 1938, en el front de l'Ebre. Era fill de

Joan i Francesca, fadrí i tenia 32 anys.

Joan Lliteras Lliteras.

Segons consta en el certificat de defunció expedit pel Sr. Emilio Ley García, capità mèdic de l'equip quirúrgic C-17, amb destí en el Cos de l'exèrcit del Maestrazgo, Hospital de Bot (Tarragona), va morir en aquest hospital el dia 16 de novembre de 1938 el soldat del 1r Tabor de regulars de Tetuán Joan Lliteras Lliteras, a conseqüència

de ferides rebudes en acció de guerra. Era natural de Sant Llorenç des Cardassar, fill de Jaume Lliteras Brunet i Maria Lliteras Artigues, fadrí, de 20 anys d'edat.

Rafel Pascual Galmés.

Segons consta en el certificat de defunció expedit a Casp pel tinent metge de l'equip quirúrgic del capità Monsalve, destacat a Casp, de data 22 de novembre de 1938 i signat pel Sr. Antonio Avila Pla, coronel de regiment d'Infanteria de Palma núm. 36 Sr. Juan Rovira i de la carta del Sr. Germán Díez del mateix equip, el soldat del regiment de Palma de Mallorca núm. 36, 4rt batalló Sr. Rafel Pascual Galmés, de 27 anys d'edat, fill d'Andreu i Magdalena i d'estat civil fadrí, va morir a les 18 hores del dia 10 de novembre de 1938 a conseqüència d'un abcés anaròbic en fosa isquiàtica.

